

ЗБРОЙНИМ СИЛАМ УКРАЇНИ - 25!

ОФІЦЕР УКРАЇНИ

Журнал Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

З М І С Т

4 / Крізь терни до зірок

*Новітню історію писав колектив
однодумців*

12 / Наші випускники

*У ході бою він знищив 4 бойовиків та
БРДМ противника*

14 / Відрядження у зону АТО

Невидимий фронт

18 / Точка зору

Виклики російської гібридної агресії

24/ Нагороджені Президентом

Десантний гарт курсового офіцера

28/ Захисник України

*«Ось тоді я повірив у Ангела-
охоронця...»*

30/ Змагаються воїни АТО

*«Ігри героїв», що вражають силою
духу*

36/ Волонтерство

Надійні друзі бійців

ОФІЦЕР УКРАЇНИ

Журнал Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Головний редактор
Ігор МАХНО

Редакційна колегія:
Павло ТКАЧУК
Юрій ГУСАР
Ігор МОСЕЙЧЕНКО

Дизайн та верстка:
Ірина ШАПОВАЛОВА

Думка редакції не завжди збігається з думкою авторів. Відповідальність за достовірність інформації несуть автори.

Редакція залишає за собою право використовувати матеріали, редагувати та скорочувати їх на свій погляд. Листи, рукописи, фотоматеріали не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами — лише на сторінках журналу.

При використанні матеріалів посилання на журнал обов'язкове.

Журнал зареєстровано в Міністерстві юстиції України.

Свідоцтво про державну реєстрацію:
серія КВ № 17548-6398Р
від 17.03.2011 року

Адреса редакції:
79012, м. Львів,
вул. Героїв Майдану, 32
E-mail: asvpress@gmail.com
Інтернет: <http://www.asv.gov.ua>

Віддруковано
в друкарні Національної
академії
сухопутних військ
імені гетьмана
Петра Сагайдачного

Обсяг — 10 друк. арк.
Замовлення
№ 102 від 29.11.16
Наклад — 500 прим.

Шановні друзі!

У непростий для країни час відзначаємо ми 25-ту річницю Збройних Сил України! Однак з впевненістю можемо стверджувати, що Українське військо, яке десятиліттями зазнавало руйнації, врешті-решт відродилось і дає гідну відсіч агресору та сепаратистам на Сході нашої держави.

Саме сила духу українських військовослужбовців, їхні патріотизм і незламність стали запорукою надійного захисту нашої Незалежності,

впевненості, що мир і спокій таки запанують на рідній українській землі.

Я гордий з того, що в когорті мужніх, героїчних захисників, які щоденною ратною працею наближають нашу Звитягу, є вихованці Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного. Їхні імена, і передусім тих, хто ціною власного життя спинив ворога, ніколи не будуть забуті нащадками, а подвиги вже вписані в славну історію нашої Держави!

Особливі слова вдячності – курсантам за їхній вибір мужньої професії захисника Вітчизни!

Щиро вітаю вас із професійним святом і висловлюю сердечну вдячність за високий професіоналізм, гідне виконання поставлених керівництвом Держави завдань щодо підготовки надійного офіцерського поповнення для Збройних Сил України!

У цей знаменний день бажаю вам та вашим сім'ям міцного здоров'я, щастя, благополуччя, миру і злагоди, нових значних звершень в ім'я України!

Начальник Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного генерал-лейтенант Павло ТКАЧУК

**2016-й!.. Двадцять
п'ять років незалежній
Україні. Стільки ж
Українському війську.
І новітня історія
Національної академії
сухопутних військ
імені гетьмана Петра
Сагайдачного налічує
два з половиною
десятиліття...**

НОВІТНЮ ІСТОРІЮ ПИСАВ КОЛЕКТИВ ОДНОДУМЦІВ

Україна за чверть століття, на превеликий жаль, так і не спромоглася приєднатися до європейської спільноти, забезпечити українському народові гідне життя. А Збройні Сили не одразу здолали бар'єри на шляху свого реформування. Лише анексія Криму та агресія Росії на Донбасі змусили керівництво держави кардинально змінити вектор щодо європейського вибору країни, створити дійсно потужне військо, спроможне дати гідну відсіч ворогу.

Натомість Академія, попри усілякі державні-недержавні негаразди, усі ці роки була «на ходу». І присвоєння їй 2015 року високого статусу Національної є свідченням вагомих заслуг колективу.

Шлях до визнання був непростим. З розвалом Союзу та проголошенням Україною своєї незалежності патріотично налаштовані військовослужбовці та науково-педагогічні працівники на той час Львівського вищого військово-політичного училища робили все можливе, аби всевітньо відомий виш, в якому впродовж десятиліть навчалися також представники з більш як тридцяти держав Східної Європи, Азії, Африки та Латинської Америки, не відійшов в історію.

Відверто кажучи, прагнення львів'ян продовжувати підготовку фахівців для Українського війська не одразу знайшло підтримку у владних кабінетах. Вочевидь тому,

що там «своїх» проблем не бракувало. Відтак Київ погоджувався на будь-яке регіональне рішення щодо майбутнього уславленого вишу.

Коли ж процес підготовки військових фахівців у Львові був більш-менш налагоджений, Кабмін України таки видав у середині 1992 року Постанову про створення Військового інституту на базі колишнього ЛВВПУ і військових кафедр цивільних вишів міста. Правда, свою освітню діяльність він продовжив вже у тісній інтеграції з університетом «Львівська політехніка», що відіграло чи не ключову роль щодо збереження військово-навчального закладу на теренах Західної України. Поряд з підготовкою військових журналістів та культурно-просвітницьких працівників Інститут з 1993 року започаткував вишкіл майбутніх командирів механізованих, розвідувальних, автомобільних та топогеодезичних підрозділів, фахівців інформаційно-психологічних операцій.

Однак жодна тогочасна кабмінська постанова, як би це м'якше сказати, не гарантувала, що підготовку вищезазначених фахівців не передадуть іншому військово-навчальному закладу. Адже керівники Кабміну, в тому числі й оборонного відомства, змінювалися як рукавички. Зрозуміло, що й змінювалися їхні уподобання... А з урахуванням того, що в Україні з початком дев'яностих залишився надзвичайно потужний фрагмент союзної системи підготовки офіцерських кадрів, – 2 військові академії, 30 вищих та 2 середніх військових училища, 73 військові кафедри, – це, власне, і породжувало сумніви, невпевненість. Шальки терезів схилилися на користь львів'ян з призначенням начальником Інституту генерала Павла Ткачука. Саме відтоді у виші розпочалися суттєві, можна сказати, революційні зміни.

Відверто кажучи, не всі у виші однозначно поставилися до цього призначення. Одних не влаштовувало, що вибір зроблено не на користь «власного» висування, інших – що навчальним закладом керуватиме людина з військ... Та як би там не було, а саме Павло Петрович розпочав, скажімо так, новітню сторінку в новітній історії військово-навчального закладу.

Я добре пам'ятаю його у перші місяці в Інституті. Небагатослівний, а, швидше, мовчазний, він доволі прискіпливо вивчав навчально-виховний процес, постійно спілкувався з військовиками та науково-педагогічними працівниками. В жодному разі «не рубав з плеча», не робив

передчасних висновків. Навпаки, прислухався до порад фахівців, які не одне десятиліття служили, викладали у прославленому виші, радився з ними.

І лише коли отримав повну «картинку» стану справ, розпочав кардинальні зміни. Передусім попросився з тими, хто не відповідав його вимогам. Здебільшого, це були байдужі та непатріотично налаштовані офіцери, науково-педагогічні працівники. А комусь по-батьківськи казав: «Ви за мною не встигнете!». І це були не просто слова... Вже за рік суттєвих змін зазнала навчально-матеріальна база Інституту, якіснішим став командний та викладацький склад, інфраструктура просто змінювалась на очах!

Надзвичайно відповідальними для колективу видалися роки, коли в державі розпочався процес формування видових навчальних закладів для Збройних Сил України. Та якщо у Повітряних і Військово-Морських Силах він полягав у становленні та розбудові вже існуючих вузів – маю на увазі Харківський університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба та Севастопольський військово-морський інститут імені П.С. Нахімова, – то питання щодо створення навчального закладу з підготовки фахівців для Сухопутних військ стояло надзвичайно гостро. На вишкіл командних та інженерних кадрів претендували також Одеський інститут Сухопутних військ, Харківський інститут танкових військ, Сумський інститут артилерії.

Однак дійсно нежартівливі перегони за право вишу бути видовим розгорілися саме між львів'янами та одеситами. «Бойові дії» точилися на усіх можливих «фронтах»,

у тому числі і на «центральному», що цілком природно. У союзники залучалися різноманітні сили, і не лише із оборонного відомства, але й з Уряду, Верховної Ради. Як на мене, лише Глава держави не був причетний до цієї міжусобиці. Та якщо львів'яни у майже трирічному протистоянні постійно оглядалися та дбали про надійність своїх тилів, то їхні конкуренти із Одеси прагнули перемоги, скажімо так, малою кров'ю...

Я жодним чином не хочу принизити досягнень одеського колективу, адже і за колишнього Союзу, і за новітньої історії України тут готували і нині готують добротні офіцерські кадри для війська, однак саме випинання колишніх заслуг завдило одеситам святкувати звитягу. Покладаючись на можновладців, вони зупинилися у своєму розвитку, не хотіли, а, може, не могли збагнути: те, що ще вчора було нормою, сьогодні вже не може задовольняти. Відтак інститутська інфраструктура, навчально-матеріальна база просто занепали. А полігон взагалі був покинутий напризволяще.

У той час як львів'яни продовжували планомірно споруджувати надійний військово-освітній «бастіон», представники вишу із Південної Пальміри шукали підтримки у владних інстанціях... Не випадково до Львова зачистили різноманітні відомчі та міжвідомчі комісії. Зважає, за три роки «війни» Львівський військовий інститут відвідало... три Міністра оборони України та вісім їхніх заступників. І зоразу виносився вердикт: один із кращих військово-навчальних закладів країни жодним чином не можна втрачати для Українського війська. Передусім через якість підготовки офіцерських

кадрів, постійний розвиток військово-освітнянської школи, умови для життєдіяльності курсантів, добротну навчально-матеріальну базу, яка з приходом до керівництва закладом генерал-майора Павла Ткачука набула разючих змін на краще.

Однак, «в очі» говорилося одне, а поза ними все йшло до того, аби Львівський військовий інститут припинив своє існування. Важко повірити, але була навіть підготовлена відповідна директива про недоцільність його існування.

Можливо, все так би й відбулося, якби очільник оборонного відомства Анатолій Гриценко не поставив проблему руба: не припустимо, аби на чотирнадцятому році незалежності продовжувалося «перетягування канату» між львів'янами та одеситами за право називатися видовим вузом. Однак не його, так би мовити, змах шаблею, а чіткі висновки робочої комісії військового відомства, яка працювала в усіх ВНЗ Сухопутних військ, врешті-решт і

дали привід Військовій колегії МО України остаточно визначитися щодо переведення саме Львівського інституту на «сухопутні рейки».

Перемогли ми. Передусім, завдяки потужній навчально-матеріальній базі, фаховості наших науково-педагогічних працівників, якості підготовки офіцерських кадрів, а також інтеграції з «Львівською політехнікою». Це був добре продуманий та вимушений крок. Його особливість полягала в тому, аби курсанти саме в стінах університету якомога повніше оволоділи загальноосвітніми основами з блоку цивільних дисциплін, які б забезпечили їм належне вивчення військово-спеціальних дисциплін. При цьому, що важливо, економилися й чималі державні кошти.

Однак у подальшому, після сформування власної науково-педагогічної школи, ретельного та всебічного аналізу спільної діяльності з університетом, керівництво Інституту замислилося: якщо

Сухопутні війська України бажають мати дійсно офіцерів-професіоналів, необхідно обов'язково вносити зміни безпосередньо в систему підготовки майбутніх офіцерів. Адже за будь-яких умов діяльність вишу має бути самодостатньою, без залучення навіть незначних сторонніх структур та організацій, а навчальний процес – жорстким і організованим в інтересах підготовки військового фахівця. Саме неможливість поєднання, приміром, заходів тактичної підготовки, які необхідні для формування командирських якостей, з типовою семестровою підготовкою цивільного вишу, і спонукала до кардинального кроку щодо створення Академії сухопутних військ.

До речі, модель самостійних видових навчальних закладів використовується у підготовці кадрів командної ланки в арміях США, Франції, Німеччини, Великої Британії. Ця практика довела своє право на існування, адже офіцер як каста виховується у середовищі, яке унеможливорює вплив будь-яких випадкових сторонніх факторів на його фахову підготовку, формування лідерських якостей тощо.

Історія Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного – наочний приклад напруженої праці багатотисячного колективу за збереження і розвиток єдиного у Західному регіоні України вищого військового навчального закладу. За часів незалежності виш підготував і скерував до Українського війська, інших силових структур держави понад 6 000 кваліфікованих фахівців тактичної ланки.

Ця цифра могла бути значно більшою, якби 2010 року керівництво держави не обрало шлях нищення незалежності України. В тому числі робилося все для того, щоб послабити і освітянську діяльність нашої Академії, як видового військового вишу і навчального осередку щодо підготовки патріотично налаштованих військових фахівців. Чого лише вартував такий крок, як переведення факультету авіаційних військ і окремих спеціальностей з підготовки фахівців розвідки, тилу та озброєння до новоствореного Одеського навчального закладу...

На заваді остаточного знищення навчального закладу стала саме якісна організація навчально-виховного процесу, постійне удосконалення навчально-матеріальної бази, нарощування потенціалу науково-педагогічного складу, незаперечний авторитет Академії

в освітянському, науковому та військовому середовищі України та провідних держав світу.

Лише Революція гідності розставила всі крапки над «і», коли керівництво, особовий склад Академії не лише підтвердили свій професіоналізм, а й проявили високу громадянську позицію патріотів, вірність Військовій присязі і військовому обов'язку. У зверненні до особового складу Збройних Сил колектив чітко довів свою позицію щодо єдності з українським народом, активно підтримав ідеї та вимоги Майдану.

А далі – анексія Криму, війна на Донбасі. Випускники вишу у складі Сухопутних військ одними із перших стали на захист незалежності і цілісності України, проявили мужність, відвагу і жертвність у захисті рідної землі. Нині понад 250 вихованців відзначені високими державними нагородами, а шість – удостоєні вищої державної нагороди Герой України. На жаль, 48 випускників віддали своє життя за Батьківщину.

Нині Академія не зупиняється у своєму розвитку. У навчально-виховний процес активно впроваджується досвід Антитерористичної операції, якого набувають військовослужбовці постійного складу, які постійно відряджаються в зону збройного протистояння. Більше того, у виші навчаються понад дві сотні курсантів – учасників АТО. Вони успішно оволодівають обраним фахом та діляться набутим бойовим досвідом із своїми однокурсниками.

Про те, що керівництво Академії завжди думало та діє на перспективу, свідчить і створення у виші Наукового центру Сухопутних військ, який перетворився на сучасний осередок науково-дослідних та конструкторських робіт. Його результати активно використовують командири і фахівці безпосередньо у військах, особливо щодо вивчення та розповсюдження досвіду бойових дій сучасної «гібридної війни».

Свого часу підтримали у навчальному закладі і створення 184-го Навчального центру, включення до складу Академії Міжнародного центру миротворчості і безпеки, збереження Військового коледжу сержантського складу.

До речі, впродовж 2014 – 2016 років саме 184 НЦ став основою підготовки мобілізованих військовослужбовців та перепідготовки військовослужбовців служби за контрактом за понад 90 військово-обліковими спеціальностями для Сухопутних військ та інших військових формувань. За

цей час підготовлено понад 37 000 військовослужбовців, призваних під час мобілізації, а це – чверть усього призовного ресурсу.

В Академії на 17 різних курсах пройшли перепідготовку та підвищення кваліфікації понад 3000 офіцерів. Наші фахівці взяли активну участь у вишколі військовослужбовців, бойовому злагодженні підрозділів 24-ї окремої механізованої, 80-ї окремої аеромобільної та 144-ї артилерійської бригад, інших бойових частин Збройних Сил України.

Щодо Міжнародного центру миротворчості та безпеки, то завдяки вдумливому підходу керівництва вишу за п'ять останніх років він перетворився на сучасний комплекс підготовки військовослужбовців та підрозділів, основний базовий компонент практичного наближення підготовки Збройних Сил України до стандартів НАТО, потужний об'єкт міжнародного військового співробітництва.

Так що ми дійсно пишаємося, що Академія має визнання не лише в Україні, але й далеко за її межами, і, передусім, серед колег із провідних армій та військово-навчальних закладів світу. Все це завдяки сформованій власній школі підготовки майбутніх офіцерів, яка вирізняється потужним командним та науково-педагогічним потенціалом, якісною навчально-матеріальною базою, що забезпечують високий рівень підготовки кваліфікованих кадрів для Українського війська, яке мужньо протистоїть агресору та сепаратистам на Сході України.

Ігор МАХНО

**Полковник
Ярослав
ВЕСЕЛЬСЬКИЙ:**

– На Сході військові говорять, що успіх у війні залежить від «безбашенних» десантників, які «рвуть все живе», та артилеристів, які «накривають все, що рухається». Ми внесли у навчальні плани корективи, які підказав бойовий досвід, отриманий під час збройного протистояння на Сході. Серед курсантів достатньо учасників АТО, і саме вони допомагають товаришам оволодівати військовою наукою. Адже в бойових умовах, приміром, потрібно діяти так: розрахунок «Василька» робить кілька пострілів і відходить на іншу позицію. Знову серія пострілів, знову – відхід. Щоб ворог не засік міномет і не накрив вогнем у відповідь.

... А У ЗОНІ ЗБРОЙНОГО ПРОТИСТОЯННЯ – НАЧАЛЬНИК ВІДДІЛУ РВіА ШТАБУ АТО

Факультет ракетних військ і артилерії наш співрозмовник очолює вже чотири роки, а його служба в Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного розпочалася 2011-го з посади начальника кафедри артилерійської розвідки.

– Посада є клопіткою, – розповідає полковник Весельський. – Але водночас її можна вважати й цікавою, адже вона вимагає численних турбот, примушує не стояти на місці. Її не можна порівнювати з тим, що багато років проходив у військах. Там було простіше: завершився навчальний період, другий, і ти вже у колі досвідчених, знаєш, що саме та яким чином робити.

А у службовій діяльності Ярослава Цезаровича було чимало посад і місць виконання військового обов'язку. По закінченні училища перебував у Західній групі військ (Альтенграбов, Німеччина), у Ковелі та Рівному. Вже позаду гарматна самохідна бригада, окремих реактивний полк, управління армійського корпусу. Чимало заохочень і нагород отримав офіцер на посадах командира взводу, старшого офіцера батареї, командира підрозділу, начальника розвідки полку, заступника начальника штабу військової частини, начальника розвідки РВіА та начальника штабу РВіА об'єднання. У ці роки зростали його командирський досвід, вміння розпізнавати особисті якості підлеглих.

Сьогодні полковник Весельський очолює великий навчальний підрозділ видового освітнього закладу, де нараховується майже тисяча його підлеглих. Цілком зрозуміло, що керувати цим колективом без надійних помічників важко. Серед тих, на кого можна поклатися, він називає заступників та начальників кафедр полковника Олександра Дробана, полковника Сергія Свідерка, підполковників Артема Дзюбу та Сергія Соколовського, працівника ЗС України доктора наук, професора Юрія Шабатуру; науково-педагогічних працівників полковника Руслана Бондара, підполковників Романа Сергієнка та Олександра Вахніна; начальників навчальних курсів майорів Петра Коленнікова та Іллю Медведєва, капітана Павла Левковича.

Є й чимало випускників факультету ракетних військ і артилерії, які виконували та виконують нелегкий військовий обов'язок у зоні проведення Антитерористичної операції на Сході України.

– З їхньою бойовою роботою ознайомився особисто, коли під час відрядження керував діями усієї артилерії в АТО, – підкреслив Ярослав Цезарович. – Інколи, ставлячи бойове завдання, не здогадувався, що розмовляю із колишнім підлеглим. Запам'ятався, наприклад, молодший офіцер-артилерист, в якого були розбиті та розтрощені майже усі наявні прилади, і виручав його в тих умовах добротний конспект, який він вів під час навчання в Академії та взяв із собою після випуску.

– А в який час ви виконували обов'язок у зоні АТО?

– З грудня 2014 по березень 2015 року. Посада начальника відділу ракетних військ і артилерії штабу АТО, на яку мене призначили, вимагала серйозної бойової роботи, прийняття відповідальних правильних рішень. Тому й намагався наявними силами та засобами якісно виконувати поставлені завдання. Зазначу, що без участі нашої артилерії бойові дії у наступі та в обороні не велися. Інколи було

по-справжньому важко, і, перш за все, морально. Приміром, коли намагалися прикрити наші підрозділи, що виходили з Дебальцевого, адже сепаратисти встановлювали на свої танки українські прапори. Як тут одразу дізнаєшся, де ворог, а де ні? Пам'ятаю, як наші артилеристи захопили у полон росіянина, бурята за національність. Ось таке обличчя «руського мира»... Врешті-решт, ми добилися злагоженості дій, чіткої роботи. Зв'язок був добрим, можна було вийти на будь-який блокпост, і з нього військовослужбовці могли без перешкод спілкуватися із командирами батарей. Це була справжня бойова школа. Інколи по три доби з пункту управління не виходив. Це були напружені дні.

Пам'ятатиме офіцер й інше. Як вручав йому нагороду особисто Президент України – Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України Петро Порошенко. Як він, начальник факультету, двічі поспіль очолював підрозділ Національної академії сухопутних військ на київському Хрещатику під час проведення урочистого параду, присвяченого Дню незалежності України. Подібне доручають достойним, найкращим. І цим можна, без перебільшення, пишатися.

Події Антитерористичної операції суттєво позначилися і на навчально-виховному процесі на факультеті ракетних військ і артилерії. Багато чого взято на озброєння, багато підкореговано. Сьогодні серед підлеглих офіцера чимало учасників бойових дій на Сході України. Серед них і ті, хто навчає, і ті, хто поки що здобуває офіцерський чин у колі курсантів. Вони передають свій досвід іншим під час занять, ними пишаються.

– На війні офіцер професійно зростає дуже швидко, – зазначає начальник факультету. – Я колись протягом трьох років командував взводом, а нині лейтенант проходить шлях до підвищення на посаді за півроку, рік. І це природно. Нині ми навчаємо курсантів цілісної картині бою – його забезпеченню, організації, веденню, відновленню підрозділу. Навчаємо взаємодії дисциплін, що викладаються. А це – новий, якісний підхід у підготовці.

Ігор МОСЕЙЧЕНОК

**Старший солдат
Дмитро РАДІОНОВ, факультет
ракетних військ і артилерії**

П'ятирічний Дмитро разом з батьками переїхав з Росії у місто Яворів Львівської області. Саме там після розвалу Союзу хлопець і зростав, вивчаючи українську, яка стала йому рідною. Згодом він прийняв рішення, що хоче, як і батько, стати військовим. Хіба знав, що попереду його чекатиме війна?

У вісімнадцять років підписав контракт зі Збройними Силами і був скерований служити піхотинцем. А в березні 2014 року їхній батальйон передислоковують на Сумщину, де зводяться блокпости для протидії ворогу.

Перше бойове хрещення відбулося того ж літа поблизу гори Ямпіль. «Ми їхали туди, наче на чергові навчання, бо ніхто не вірив, а може, не хотів вірити в початок справжньої війни. Нас чомусь переконували, що ще місяць-два, і на цій території все буде спокійно. Але коли ми втратили командира батальйону, що справило сильне враження на нас, зрозуміли, що все лише розпочинається. А гору потрібно було захопити, бо вона була панівною... В тій операції були застосовані всі види військ. Не приховуватиму, нам було страшно... Адже розпочиналася справжня війна...», – пригадує Дмитро.

На той час Дмитро був механіком-водієм БМП-2. А екіпаж стабільно налічував до 8-9 військовиків. Спочатку вони, як кочівники, переїздили з одного місця на інше, затримуючись щонайдовше на одну-дві доби.

– Головне, щоб у нас був хороший, дружний колектив, –

ВІН ЩИРІСТЬ ЗБЕРІГ НАВІТЬ ПІСЛЯ ВІЙНИ

«Після повернення з війни я почав радіти простим речам, таким, як запах кави, морозиво, яскравим кольорам», – розповідає Дмитро. Хлопець пробув на Сході з невеликими перервами півтора року. В армію пішов, бо шукав себе та своє місце в цьому житті.

розповідає Дмитро, – Друзями на війні стають миттєво. Бо там без підтримки, взаємодопомоги не вижити. Як кажуть, де пізнаються друзі? Звісно, що в біді. Хоча були й такі, хто на словах – одне, а на ділі – інше. Та їх значно менше...

Спочатку він з товаришами жив в «беємпешці». Згодом – в наметах біля техніки. Аж поки не обзавели бліндажі. Особливо допомагали волонтери, які покращували їхні побутові умови, доставляли їжу, якої часто просто бракувало, теплий одяг. Місцеве населення ставилось до української армії по-різному. Був випадок, коли в бочці меду, яку приніс похилого віку мужчина, була граната. На жаль, побратиму відірвало руку...

Дмитро надзвичайно скромний. Про свої звитяги та товаришів говорить стримано. Вважає, що його нагорода – це визнання того, що він чітко та якісно виконував накази командирів, при потребі завжди приходив на допомогу товаришам. Але скільки насправді болю, як фізичного, так і морального, приховано за кожним днем, що провів на фронті, можна побачити лише в його очах. Навіть радісна посмішка не завжди приховує його засмучений погляд.

«Складно виокремити якийсь бій, коли кожний з них міг стати останнім. Ти чуєш постріли, розриви снарядів, постійно перебуваєш в напрузі», – розмірковує Дмитро.

– Все ж таки найважче було під Хрящуватим, яке знаходиться всього в двадцяти кілометрах від Луганська. Це було планове захоплення: разом з нашою бригадою працював «Айдар». Перший бій закінчився лише під вечір, коли ми таки захопили село. Радості від перемоги не передати! Та о п'ятій ранку на нас вже їхали ворожі танки». Того ранку він вперше побачив в очах побратимів страх. Адже мало того, що противник наступав – не було зв'язку з командуванням. Що робити, ніхто не знав. Військовослужбовці, кожен на своєму рівні, приймав рішення і долучався до знищення ворожих танків...

Після Хрящуватого Дмитрові надали відпустку. Нарешті, відбулась довгоочікувана зустріч з рідними. Коли їхав на Схід, не знав, чого чекати. А коли розпочалися бойові дії, батьків хоча й попередив, що воює, але про деталі не розповідав. Натомість маму, телефонуючи, завжди заспокоював, що все гаразд, живий-здоровий, нагодований та у теплі!

Зараз Дмитро щасливий, що навчається в Академії, і мріє отримати офіцерське звання. У порівнянні з фронтовим життям, зараз нормальне. Вірить, що таким воно і буде, коли остаточно переможемо агресора.

Оксана ВЛАДИГА

Сержант
Артем САЙЧЕНКО, факультет
ракетних військ і артилерії

Рано чи пізно збройне протистояння на Сході закінчиться. Потрібно буде вирішувати, як жити далі. А з урахуванням того, що війна насправді більшою чи меншою мірою торкнулася практично кожного, саме від нас залежить, які уроки ми засвоїмо, які висновки зробимо та яких помилок надалі уникнемо. Артем Сайченко на власні очі побачив та відчув масштаби серйозності та відповідальності на фронті і знає ціну людської помилки. Попри складність пережитого запевняє, що налаштовуватися на життя потрібно, і саме на позитивні частоти...

КОЛИ ПРИЙШЛА ВІЙНА

У рідному місті Артема – Білій Церкві пройшла значна частина його життя. Тут опановував фах будівельника: спочатку в училищі, а потім у технікумі. Проте доля внесла свої корективи, і 2011 року Артем пішов на службу за контрактом. А з початком агресії на Сході у складі 95-ї окремої десантно-штурмової бригади відбув на Херсонщину. Коли ж розпочалися військові дії на Донбасі, бригаду передислокували до Слов'янська. На початку серпня брав участь у рейді під Степанівкою, Шахтарськом, інших населених пунктах. У складі штурмової групи, доданої піхотному батальйону, виконував інші відповідальні бойові завдання. Перепочинок був з лютого по березень 2015 року, коли

військовослужбовець перебував на ротатії.

Артем вважає, що людина, яка повернулася з війни, як правило, замикається у собі. Передусім тому, що події мирного життя видаються не такими значущими, як на фронті. Пригніченість, непорозуміння просто оточують фронтовиків. То ж з власного досвіду рекомендує звертатися до психологів для полегшення внутрішньої тривоги.

Вирушаючи до Львова, Артем був переконаний, що настає період конкретних змін у його житті. Саме навчаючись в Академії, опанує професію, яка надасть впевненості та наснаги у захисті України. «Бути командиром – надзвичайно важливий вибір, вибір відповідальний,

серйозний. Від того, як ти опануєш цю професію, залежатиме професіоналізм твого підрозділу, а у часи збройного протистояння і життя підлеглих», – розповідає Артем.

Спочатку друзі не розуміли його вибору. Але сьогодні пишаються своїм товаришем. Рідні, натомість, завжди хвилювалися за Артема: «Не знаю, як мама це все пережила. Звичайно, я телефонував і намагався тримати її в курсі подій. Зрозуміло, не всіх... Однак виникали обставини, коли кілька днів не вдавалося виходити на зв'язок. Звісно, вона дуже хвилювалася», – з теплотою згадує про матір юнак.

За словами Артема, протягом перебування в АТО доводилося відчувати моменти радості й суму, страху і злості, тобто все одночасно. Бути постійно обережним та обачним – це стан, який насправді втомлює. Але це життєво необхідно, оскільки саме так можна запобігти смертям та пораненням на передовій.

Проте саме позитивне мислення багато що змінює. Та тішить передусім те, що відбуваються колосальні зміни в Українському війську, в його оснащенні, підборі кадрів, у навчанні.

У планах Артема знайти і своє місце в армійському середовищі. А ще – створити сім'ю, адже лише тоді усвідомиш, для кого і для чого ти живеш...

Оксана ВОЙТКО

*Антон Побиванець
прийшов на фронт
2014 року після
закінчення Академії
сухопутних військ.
Двадцятирічного
офіцера одразу
призначили коман-
диром взводу в тре-
тьому батальйоні,
а це – декілька
кілометрів розмоклих
під осінніми дощами
стенів і посадок під
Старогнатівкою,
десятки бійців
різного віку й досвіду
та БМП з 60-80-х років
минулого століття,
які, наче примхливі
старі пані, стріляли
та їздили на власний
розсуд і бажання.*

не щодня, а відповідати часто було нічим.

Осінь 2014 року стала тяжким випробуванням для всіх, тим більше для солдатів і командирів на «пульовці», і Антон витримав його з честю. Через півроку, подаючи лейтенанта Побиванця в списках на нагородження орденом Богдана Хмельницького III ступеня, той самий суворий і вимогливий комбат про нього напише: «Професійно підготовлений, сумлінний та вимогливий офіцер-керівник, умілий організатор. Володіє відмінними морально-психологічними якостями та командирськими навичками. Здатний приймати оптимальні рішення,

швидко орієнтується та вміє діяти в екстремальних ситуаціях. У роботі організований, ініціативний, спроможний досягти намічених цілей».

Після жорстоких боїв у лютому 2015 року під Петрівським на цій ділянці фронту настало тимчасове затишшя: добре отримавши «по зубах», противник майже на півроку вгамувався, лише інколи влаштовував провокаційні обстріли позицій механізованого батальйону та робив спроби закинути диверсійно-розвідувальні групи. Натомість загострилася ситуація поблизу Гранітного, в зоні відповідальності 2-го батальйону, де найбільше дісталося 5 роті, що до літа 2015-го

стояла під Гранітним, а далі змінила біля Старогнатівки 7 рота 3 батальйону, яка вийшла під Волноваху на двомісячні навчання.

Регулярні обстріли двічі на день, мало не щоденні спроби прориву ДРГ та інші бойові «радощі» не злякали молодого за віком, але вже досвідченого командира, загартували його характер і допомогли набути нових навичок ведення бойових дій як в обороні, так і під час наступу. В поданні на нагороду командир 2 механізованого батальйону майор Барда зазначив: «Лейтенант Побиванець грамотно спланував та реалізував заходи щодо облаштування та укріплення ВОП, розміщення вогневих позицій взводу, системи спостережних пунктів на всіх позиціях для забезпечення своєчасного реагування на агресивні дії противника у зоні відповідальності. Забезпечує вчасність доставки боєприпасів, озброєння, військово-технічного майна та продовольства на підпорядковані позиції». На той час Антон вже був заступником командира роти.

У наступному поданні на державну нагороду про нього написано: «10 серпня 2015 року особисто організував відбиття нападу на позиції 5 РОПу в районі населеного

пункту Біла Кам'янка. Під час бою вміло керував підлеглим особовим складом, а своїми діями показував приклад військовослужбовцям. В ході бою особисто знищив 4 бойовиків та БРДМ противника. За бездоганне виконання військового та службового обов'язку, виявлені при цьому доблесть і честь гідний нагородження орденом Богдана Хмельницького III ступеня».

3 вересня 2015-го старший лейтенант Побиванець очолює 5 роту. Після Білої Кам'янки та піврічного захисту північних околиць Гранітного у березні 2016-го його рота перевели на нову «гарячу точку» під Новотроїцьке. Знову дістався один із найважчих напрямків – сумнозвісний «дикий блокпост» на глухій небезпечній дорозі між Михайлівкою та Новотроїцьким, відкритий всім вітрам і обстрілам терикон «Еверест» та наскрізь прострілювані поля між ними. Навіть безстрашні місцеві волонтери боялися їхати сюди, а військові інших підрозділів воліли краще об'їхати два десятки кілометрів по мариупольській трасі, аби лише не їхати цією дорогою.

Та Антон на той час вже знав, що робити і був упевнений у своїх людях: разом вони створили тут надійний заслон від ворога,

просунулися трішечки вперед і за три місяці оборони навіть встигли підбити ворожу техніку, самі ж не втратили жодного бійця! Відтак вже в травні зловісний «Еверест» став настільки безпечним місцем, що сюди почали приїздити журналісти, які відзняли безліч захоплюючих сюжетів про героїчну 72-гу окрему механізовану бригаду.

Як на мене, єдиною «вадою» Антона є те, що він не любить розповідати про себе та фотографуватися. І цим, він дуже схожий на свого першого комбата, нині заступника командира бригади підполковника Валерія Гудзя. «Я ж не сам це робив, ми всі разом...», – знизую плечима Антон на всі спроби журналістів розговорити його. Та про кожного із своїх побратимів він розповідає залюбки, з усіма подробицями про їхні подвиги, даючи яскраву характеристику кожному з них.

І це теж – ознаки командира нового покоління, який дуже добре знає сильні сторони своїх підлеглих, вміє ефективно розставити особовий склад, на відповідальних ділянках і обов'язково цінує життя кожного бійця.

*Молодший сержант
Олена МОКРЕНЧУК,
прес-офіцер 72-ї омбр*

НЕВИДИМИЙ ФРОНТ

Спільний центр з контролю та координації питань припинення вогню та стабілізації лінії розмежування сторін (СЦКК) базується в м. Соледар, що на Донеччині. Впродовж трьох місяців там працював представник Академії майор Євген Дудар, який розповів нашому кореспонденту про особливості роботи цієї специфічної структури, про вимушену співпрацю українських та російських військовослужбовців, які перебувають там, про діяльність місії ОБСЄ, що займається моніторингом ситуації на територіях, підконтрольних Україні та сепаратистам, про щоденну копійку й нелегку службу офіцерів СЦКК, метою якої є встановлення режиму тиші у регіоні.

– Що являє собою Спільний центр з контролю та координації питань припинення вогню та стабілізації лінії зіткнення сторін?

– Він був створений під час засідання Тристоронньої контактної групи в Мінську та спільним рішенням Генерального штабу ЗС України і Генерального штабу ЗС РФ. Його головне призначення – вчасно виявляти та припиняти ведення вогню з обох боків. Крім контролю і координації питань припинення вогню з будь-яких видів озброєння, СЦКК також відповідає за допомогу органам місцевого самоврядування, підприємствам, організаціям і мирним жителям, бере на себе забезпечення їхньої безпеки під час робіт з відновлення інфраструктури регіону тощо. У штабі регулярно проходять брифінги російської та української груп спостережної місії за участю представників спеціальної моніторингової місії (СММ) ОБСЄ.

З лютого 2015 року штаб Центру знаходиться в Соледарі. Це колишнє курортне містечко, яке прихистило Центр після його передислокації із Дебальцевого. З українського боку тут діє до трьох десятків спостережних постів уздовж всієї лінії розмежування сторін. На восьми з них перебувають також і російські офіцери. До речі, стільки ж наших офіцерів знаходяться на спостережних постах у Луганську та Зимогір'ї (контролюється «ОРЛО» – окремий район Луганської області. – Авт.) та в Безіменному (контролюється «ОРДО» – окремий район Донецької області. – Авт.). Ще рік тому наші спостерігачі були і в Донецьку, але на вимогу тамтешнього місцевого керівництва вони були виведені з району перебування. Чому? Не знаю...

А от представників від «ОРДО» і «ОРЛО» у складі Центру немає. Хоча, наскільки мені відомо, вони вимагали цього. Їхні інтереси представляє російська сторона, яка вирішує всі проблеми та претензії.

Гадаю, читачеві цікаво буде знати, що в штабі є спеціальне

приміщення, де впродовж доби чергують по три українських та російських офіцери. Вони спілкуються, співпрацюють. У них є зв'язок зі своїми штабами, підрозділами, спостерігачами тощо. Чергують українські та російські військовики і на пунктах спостереження, розташованих уздовж лінії зіткнення по обидві сторони конфлікту.

– А як відбувається процес збору інформації щодо обстрілів?

– Порушення на підконтрольній і непідконтрольній територіях фіксують спостережні групи: пости, мобільні патрулі тощо. Ці дані надходять до чергової зміни в штаб і вже там українські та російські офіцери опрацьовують їх, узагальнюють. Відтак на підставі цього вживають заходів щодо їхнього припинення. Як правило, вводиться режим «тиші».

Скажімо, надійшла інформація, що в деякому районі розпочався обстріл. Українська сторона звертається до російської з проханням щодо його припинення. Російські офіцери зв'язуються зі штабом або підрозділом з «того боку». Наші – зі своїми. Невдовзі визначаються, що о такій-то годині вогонь потрібно припинити. Цю інформацію і передають в штаби. А далі – контроль! Якщо ж не вдається вирішити проблему на рівні чергової зміни, і вогонь продовжується, до процесу підключаються начальники українських та російських штабів Центру, або ж навіть керівників.

– Власне мене цікавить, як почуваються військовослужбовці країни агресора на нашій території? Вони перебувають лише в межах Центру чи, вільно пересуваються містом? Чи мають вони можливість виїздити в той чи інший район збройного протистояння?

– Наскільки поінформований, в Соледарі перебувають 23 російських офіцери і генерал. Українські військовики поза чергуванням не спілкуються з росіянами. Хоча проживають вони в тій же будівлі, що і ми. Це колишній санаторій. Харчуємося також в тій же їдальні. Однак у нас, так би мовити, режим тиші. Зрештою, про що говорити з людьми із країни-агресора?

Зрозуміло, що ні про які відвідини ними наших позицій мова не йде. Все відбувається згідно з чітким дотриманням прийнятих домовленостей. Якщо, приміром, їм потрібно відвідати місцевий магазин, вони роблять заявку. Пересуваються містом строем і обов'язково у супроводі підрозділу Національної гвардії України. Українська сторона забезпечує їхню безпеку.

Ще 16 військовослужбовців РФ перебувають у складі спостережних груп на нашій території, по два офіцери в кожній групі. Але і вони далеко від позицій, що займають наші підрозділи.

– А яку роль відіграє Спеціальна моніторингова місія (СММ) ОБСЄ в роботі Центру?

– Місія працює в регіоні вже більше двох років. Її спостерігачі

щодня здійснюють дзеркальне патрулювання щодо збору інформації про обстріли, фіксують різні випадки та резонансні події, що врешті-решт стає здобутком громадськості. Представники СММ безперешкодно пересуваються у зоні АТО, відвідують райони зберігання відведеного важкого озброєння, порушення «занотовують» за допомогою технічних засобів. Це можуть бути радіолокаційні системи, БПЛА, зрештою, супутники. Якщо виявляють окремі порушення, вони інформують про них СЦКК під час брифінгів, і українська, і російська сторони вживають заходів щодо їхнього недопущення.

До речі, керівництво СЦКК проводить брифінги із представниками ОБСЄ, на яких обговорюються факти порушення положень

Меморандуму щодо відведення забороненого озброєння від лінії розмежування сторін, проведення ремонтно-відновлювальних робіт із забезпечення життєдіяльності мирного населення. Важливо знати, що саме завдяки керівництву української сторони СЦКК при взаємодії із російською стороною нам вдається припинити вогонь на 70 відсотків. А це – збережені життя наших військовиків на позиціях, які

безпосередньо відчувають «смак свинцю».

Нині цей «смак» відчувають і представники нашої Академії майори Павло Левкович, Володимир Петриця та Євген Віднічук, які цілодобово несли бойові чергування в спостережних групах. Вони фіксують факти застосування незаконними збройними формуваннями мінометів калібрів 82 та 120 мм, артилерійських систем 100,

122 та 152 мм, реактивних систем залпового вогню, танків, снайперів тощо. Позиції спостережних груп облаштовані на териконах, дахах висотних жилих та адміністративних будівель, у взводних опорних пунктах, на контрольних пунктах в'їзду/виїзду. Важко та небезпечно там. Доволі часто військовослужбовці потрапляють під ці обстріли.

Окрім несення бойового чергування, наші спостережні групи постійно виїжджають на фотофіксацію обстрілів разом із представниками ОБСЄ. Здавалося б, приїхав, сфотографував – і все. Та ні, потрібно визначити також калібр озброєння, напрямок, звідки вівся обстріл, ступінь ушкоджень інфраструктури та будівель, а в окремих випадках і поранення та смерть серед цивільного населення.

– До складу спостережних груп, як я зрозумів, входять і представники російських збройних сил. Чи охоче підтверджують вони факти обстрілів українських позицій?

– Я відповім так: доволі часто доводиться вказувати їм, в який бік «дивиться» стрілка компаса... До речі, за лінією розмежування сторін так само є спостережні групи, до яких входять українські військовослужбовці. Вони також фіксують обстріли з нашого боку. Мені розповідали, що вони перебувають в значно гіршому становищі, ніж росіяни. Не говоритиму про побутові умови, але морально їм дуже важко... Вони неохоче спілкуються про це. І я не говоритиму, адже не маю права. Скажу лише: вони – герої!

Зрештою, робота кожного військовослужбовця у Спільному центрі з контролю та координації питань припинення вогню та стабілізації лінії розмежування сторін для широкого загалу, можливо, і не помітна, але її роботу, повірте, відчувають наші бійці, які безпосередньо перебувають на передовій, на лінії ведення вогню.

Бесіду провів Ігор МАХНО

«ВОГНИТИ!

ВИЖИТИ!

ПЕРЕМОГТИ!»

*Книга відзначена премією
імені Богдана Хмельницького*

2014 року, реагуючи на прагнення українців утвердити державність і самодостатність, що проявилось в Революції Гідності, Російська Федерація, нехтуючи власними гарантіями, згідно з Будапештським договором та стратегічним партнерством відповідно до Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією, вдалася до агресії проти українського народу та його держави. Так розпочалася перша у ХХІ столітті явна російсько-українська війна, названа «гібридною». А по суті для нас, українців, вона є Визвольною війною.

Нам добре відомо, яким є внесок кожного українця в протистояння з агресором. Кожен із нас усвідомлює власну відповідальність перед пам'яттю власного роду, перед майбутньою долею власної родини, зрештою, перед історичною сповіддю. Відданість і мужність у захисті Батьківщини виявили і достойні нині офіцери, а колись – курсанти нашої Академії. Натомість у гарячий період війни ми, педагоги і наставники, підтримуємо їх чим можемо, спілкуємося, при потребі радимо, а ще – пишаємося і чекаємо на повернення!

Чекаю і я, але одночасно і творю. Творю словом, відгукуючись на сердечні пориви, коли відгомін війни пульсує серед нас. У перший період власних поезій виявилось

небагато. Зате вдалося на український ґрунт «пересадити» англомовних поетів ХХ століття, які писали про війни: наполеонівські, англо-бурську, Першу та Другу світові... Коли вони зазвучали українською, стало зрозуміло, що віхові етапи становлення нації, які нині переживає – українська, були властиві і іншим народам. У цих поезіях описувалися такі чутливі нам нині поняття, як Батьківщина, родина, мужність, відвага, страх, любов до життя, сумніви тощо. Недаремно переклади були належно оцінені і у двох числах єдиного літературного журналу із перекладами з чужоземних літератур. Саме вони відкривали схвалені рідколегією перекладацькі нароби (мова про «Всесвіт», числа 11-12/2015 і 7-8/2016).

З етапу війни, коли почалося звільнення східноукраїнських земель від російсько-терористичних угруповань, зросла моя активність у творенні оригінальних поезій. Видавництво «Астролябія», яке вже понад 15 років чи не єдине в Україні традиційно видає мілітарну літературу, запропонувало підготувати рукопис.

Війна затягувалася, з'являлися нові теми для поетичного осмислення. Доктор філософії Олег Фешовець спонукав написати рядки і про український Алькасар – Донецьку фортецю. Результатом стала самостійна поема «Донецький аеропорт», яка вийшла 2014 року окремою книжкою із післямовою героя оборони Луганського аеропорту, випускника моєї кафедри, кавалера ордена Богдана Хмельницького III ступеня, на той час старшого лейтенанта Володимира Гери. Презентацію поєднали з благочинною акцією – концертом у Львівському будинку органної і камерної музики на підтримку пораненого офіцера. До речі, поему відзначили дипломом премії імені Богдана Хмельницького.

Власне збірка поезій і перекладів «Вогнити! Вижити! Перемогти!» побачила світ у видавництві «Астролябія» навесні нинішнього року. Її презентували на Форумі видавців у формі літературного читання згаданих вище оригінальних англомовних поезій і виконаних мною перекладів, що зробили студент-філологи Львівського національного університету імені Івана Франка (ініціатор – завідувач кафедри перекладознавства та контрастивної лінгвістики ім. Григорія Кочура професор Роксолана Зорівчак).

А вже нині, у День Українського війська, коли ми святкуємо його 25-літній ювілей у новітній історії, книгу відзначено премією імені Богдана Хмельницького за краще висвітлення військової тематики у творах літератури і мистецтва.

За відгуками зі східного фронту, так мало статися.

*Підполковник
Володимир ТИМЧУК,
кандидат технічних наук,
викладач кафедри комплексів і
приладів артилерійської розвідки*

Гібридна агресія Росії спричинила нові виклики для Збройних Сил України, на які потрібно дати відповідь у найкоротші терміни. Від ефективності цієї відповіді значною мірою залежить успіх нашої держави у протистоянні агресору.

Євген МАГДА, кандидат політичних наук, доцент кафедри морально-психологічного забезпечення діяльності військ

ВИКЛИКИ РОСІЙСЬКОЇ ГІБРИДНОЇ АГРЕСІЇ

Після Другої світової війни держава практично втратила монополію на ведення війни. У країнах «третього світу» нестандартні та неочікувані бойові дії, нехтуючи існуючими правилами ведення війни, стали єдиним доступним способом кинути реальний виклик арміям метрополій. Радянські партизани та Народно-визвольна армія Югославії, теорія та практика «народної війни» Мао Цзедуну виявились серйозним викликом.

Натомість під час холодної війни СРСР діяв у ряді країн через механізм підтримки лівих або національно-визвольних рухів, забезпечуючи їх не тільки зброєю і грошима, але і направляючи радників і групи спецназу для військових дій, замаскованих під «боротьбу народу з маріонетковим режимом, підтримуваним Заходом». Радянський військовий персонал діяв у країнах Африки, Південно-Східної Азії, Центральної Америки, намагаючись водночас мінімізувати інформацію про свою присутність там.

Разом із тим і Сполучені Штати часто використовували аналогічні методи в умовах «холодної війни». Зіткнення США та СРСР в Індокитаї у 1960-х роках стало показовим для зміни підходів до трактування сутності та характеру війни. На зміну класичній війні прийшла війна високотехнологічна, асиме-

тричною відповіддю на яку стала «повстання-війна», партизансько-терористична війна. Паралельно набирала обертів також інформаційна війна, яка іноді повністю заміняла власне війну.

Принципи ведення «війни без правил», що стали методами гібридної агресії сьогодення, були

сформовані саме під час біполярного протистояння СРСР та США. XXI століття додало до них інформаційний компонент, перетворивши війну на предмет переживань мільярдів людей.

Один з авторів концепції «гібридної війни» Френк Хоффманн, аналізуючи війни XXI століття, резонно зауважив, що «війна – не тільки військові дії, проведення боїв. Війна є реальністю, яка розвивається, і наше розуміння і лексикон також повинні розвиватися, щоб бути в змозі схопити цю еволюцію...»

Актуальні тенденції в підготовці і веденні війни на сьогоднішній момент виглядають наступними:

– Ставка на оснащення Збройних Сил засобами ведення безконтактних бойових дій. Тепер немає необхідності «йти на Ви» з піднятим забралом, коли домінує високоточна зброя, засоби електронної розвідки і радіотехнічної боротьби.

– Інтенсивне нарощування сил швидкого реагування, аеромобільних військ і військ спеціального призначення. Готовність перемагати не завдяки чисельній перевазі, а майстерності і кращої оснащеності, в складних умовах, в оточенні цивільного населення, стає необхідністю.

– Прагнення перемогти «малою кров'ю, єдиним ударом», використовуючи фактор раптовості, завдати ураження і деморалізувати противника в тилу.

– Перетворення протиборства в інформаційній сфері з супроводжуючою в домінуючу сферу, перехід від прагнення захопити територію держави до намірів цілеспрямовано впливати на думки і емоції його громадян та керувати ними.

– Поширення гуманітарних інтервенцій як права більш сильної держави «подбати» про населення іншої країни.

На межі другого і третього тисячоліть з'явилась теорія мережецентричних воєн. Згідно з цією теорією, Збройні Сили, в яких реалізовано мережеве (горизонтальне і одночасне) забезпечення всіх організаційних форм та процесів, себто мережеві сили (networked forces), мають перевагу над традиційними. Загальна інформатизація

і інтелектуалізація систем управління військами якісно змінили сутність військових операцій. Мова не йде про гуманізацію війни, навпаки – вона має тотальний характер і ведеться безперервно і у всіх сферах функціонування держави (частини соціуму).

Вперше ми зустрічаємо чітке визначення «мережецентричної війни» в статті, опублікованій в 1998 р. на сторінках одного з головних військово-теоретичних журналів США «U.S. Naval Institute Proceedings», в якій автори – адмірал Артур Сібровські (Arthur K. Sebrowski) і Джон Гарстка (John J. Garstka) – порівнювали потенційний вплив теорії мережецентричної війни з впливом французької концепції загальної мобілізації наполеонівського періоду.

У мережецентричній війні роблять ключову ставку на інформаційну боротьбу. Термін «інформаційна боротьба», який з плином часу переріс в поняття «інформаційна війна», має декілька формулювань. Одне з них сформульовано Міністерством оборони США в документі «Об'єднана доктрина інформаційних операцій». Інформаційна війна – це комплексний вплив (за допомогою сукупності інформаційних операцій) на систему державного і військового управління протилежної сторони, її військово-політичне керівництво, який вже в мирний час може привести до прийняття сприятливих для сторони-ініціатора інформаційного

впливу рішень, а в ході конфлікту повністю паралізувало б функціонування інфраструктури управління противника.

Концепт мережецентричної війни мав очевидний вплив на теорію і практику російської гібридної агресії.

Поняття «гібридна війна» – порівняно нове, і навколо нього все ще ламаються списи аналітиків і журналістів. У царині військової науки цей термін почав використовуватися з 2006 року. Протистояння Армії оборони Ізраїлю і загонів руху «Хезболла» в Південному Лівані отримало несподіваний розвиток, що змусило ізраїльських військових пережити почуття переможених, незважаючи на абсолютну військову та технологічну перевагу над бойовиками.

Події на Близькому Сході підтвердили прогнози ізраїльського військового теоретика Мартіна ван Кревельда, який ще в 90-х роках XX століття передбачав збільшення ролі парамілітарних загонів і польових командирів, процеси сегментування бойових дій. У сучасних умовах часто важко зрозуміти, хто справжній ворог і як з ним боротися, що робить арсенал засобів для ослаблення держави-жертви агресії практично невичерпним. Також змінився баланс участі у бойових діях між державними і недержавними акторами на користь останніх. Стає все більш очевидним (в світлі останніх подій в Україні), що подібна трансформація

стала можливою завдяки підтримці зацікавлених держав.

Сьогодні дотримання законів і норм ведення війни перетворилось в прерогативу держави, тоді як нові актори війни (терористичні організації, «ополченці», найманці і т.д.) діють без зважання на норми міжнародного права та закони ведення війни.

Вже згаданий вище Френк Хоффман, військовий консультант і аналітик, одним із перших запропонував застосовувати поняття «гібридна війна», яке нехай і не є чисто військовим, але дозволяє оперативно відобразити суть змін в характері сучасної війни. Вже понад 10 років він досліджує цю проблему. На думку Хоффмана, в гібридних війнах противник найчастіше використовує унікальну комбінацію загроз, спрямованих на найуразливіші місця жертви агресії. Гібридні агресії поєднують в собі загрозу міждержавного конфлікту з фанатичним і затяжним характером нерегулярної війни. Високотехнологічні можливості держав поєднуються з тактикою іррегулярних формувань. Френк Хоффман прогнозував, що гібрид партизанських і регулярних військ – тип противника, з яким доведеться стикатися все частіше і частіше.

Однак необхідно наголосити на головному: гібридна агресія в кожному окремому випадку має як спільні риси, так і унікальні, властиві лише даному конфлікту. Гібридний характер агресії може

проявлятися не тільки в змішаному характері військ (регулярні війська плюс партизанські і / або терористичні формування в різній пропорції), але і в нестандартному поєднанні елементів війни в залежності від цілей агресора і слабких сторін жертви - економічного, міжнародного і дипломатичного, інформаційного, психологічного та власне силового тиску.

У 1990-х – на початку 2000-х рр. термін «гібридний» використовували по відношенню до традиційних (архаїчних) воюючих суспільств, які опанували та використовують новітні військові технології. Кейси чеченських воєн та війни у Афганістані та Сомалі спричинили формулювання «гібридної війни» як війни між спільнотами (державами), які перебувають на різних щаблях розвитку. У таких конфліктах регулярні збройні сили, треновані і навчені, часто зазнають поразки, натомість ефективними є «гібридні», нерегулярні, але мотивовані формування. В один ряд із вже заданими конфліктами можна поставити також війну у В'єтнамі, радянську інтервенцію в Афганістані, протистояння з ІДІЛ.

У 2004 р. на замовлення НАТО було проведено дослідження з метою виявлення тенденцій змін у сфері міжнародної безпеки загалом та способі ведення воєн зокрема. У підсумковій доповіді мова йшла також і про «гібридну війну». Як наголошує генерал-майор у відставці Франк ван Каппен, у цього терміну безліч дефініцій. Правда,

мова зводиться до суто військового виміру та визначення гібридної війни як мішанини класичного ведення війни з використанням нерегулярних збройних формувань. Недержавні виконавці бойових завдань «можуть робити такі речі, які сама держава робити не може, тому що будь-яка держава зобов'язана дотримуватися Женевської конвенції та Гаазької конвенції про закони сухопутної війни, домовленості з іншими країнами. Всю брудну роботу можна перекласти на плечі недержавних формувань». Психологічний та інформаційний аспекти також у полі зору натівського фахівця. Так він наголошує, що світова спільнота опиняється перед доконаним фактом агресії при повному запереченні її власне агресором. У короткостроковій перспективі це дуже вигрешна тактика.

У січні 2009 року міністр оборони США Роберт Гейтс вперше публічно використав термін «гібридна комплексна війна»: «Ми повинні зважити інші елементи [майбутніх збройних сил] ... і визначити, що буде найбільш релевантним для захисту в конфлікті, який я б назвав гібридною комплексною війною...»¹. Концепція «гібридної війни» почала упевнений рух до стратегічних текстів американської армії.

Продовження в наступному номері

*Старший солдат
Віталій НЕМИРОВСЬКИЙ,
факультет бойового
застосування військ*

СИЛА В ЄДНОСТІ!

Відвага та щирість – ось невід’ємні якості справжнього захисника Вітчизни. Саме таким і є один із них – Віталій Немировський.

Народився хлопець у невеличкому місті Славути. Там зростав, проводив своє дитинство та юність. Після закінчення школи навчався у Прилуцькому професійному ліцеї, що на Чернігівщині: здобував освіту електрозварника. Однак, повернувшись до рідної домівки, зрозумів, що своє майбутнє пов’язе не із цією професією. 2011 року підписав контракт зі Збройними Силами України.

– Рішення піти до війська було спонтанним, – зізнається Віталій. – До цього я ніколи не цікавився армією. Вона мене просто не приваблювала. Але щось всередині мені підказувало: це твій життєвий шлях, – ділиться сокровенним співрозмовник.

Отож, чи за покликом серця, чи за компанію із найкращими друзями, а Віталій Немировський таки став на військову стежу. Спершу служив на Чернігівщині у «Десні», а згодом у 30-й окремій механізованій бригаді. Спочатку був гранатометником, а згодом став старшим стрільцем.

Під час анексії Криму бригаду передислоковують на Херсонщину з завданням завадити можливому наступу російських військ на територію України. Та невдовзі її перекидають на Схід.

– Ніхто не відмовився їхати в зону бойових дій. Усі усвідомлювали, що може статися, якщо агресор вирішить атакувати країну з цього боку, – розповідає Віталій. – Важ-

ко передати, що відчували ми в ті перші дні та місяці. Однак ніхто не скиглив, не панікував. Навпаки, всі були єдині в бажанні дати гідну відсіч. Ми підтримували один одного, розраджували у хвилини смутку. Твердо знали й те, що ніколи не покинемо побратимів, що б не сталося на полі бою, – розповідає Віталій.

Донбас зустрів Віталія ворожими пострілами. Про те, що знаходиться у пеклі збройного протистояння, Віталій усвідомив лише тоді, коли потрапив на сумнозвісну Савур-Могили. Словами не передати, що пережив він в той час. Шквал вогню був скрізь. Снаряди накривали чи не кожний квадратний метр. Саме тоді, під час одного з найзапекліших боїв з ворогом, Віталій отримав поранення.

– У пам’яті закарбувалася така картина: я лежу поранений, а наді мною літає ворожий безпілотник. Оглядаюсь довкола – поряд побратими, які всіляко прикривають мене, аби не наразити на ще більшу небезпеку від ворожих обстрілів. Їм не до розмов – бій!.. Саме тоді я в черговий раз переконався, що і в найскрутніші моменти ми горою стоятимемо один за одного! – ділиться спогадами Віталій.

А далі був госпіталь в Амвросіївці. Після лікування Віталій повернувся додому. Всі помітили, що він дуже змінився. Про пережите на війні згадував неохоче, щоб не травмувати рідних. Більше розповідав про друзів, з якими підтримував зв’язок. Та перед очима постійно поставали сцени боїв, і це заважало звикнути до реального життя. Звичайні домашні справи видава-

лися дивними. Ніяк не міг збагнути, що ось зараз довкола мир, а там, на Сході, – війна!...

Та невдовзі все стало на свої місця. Особливо після двомісячного вишколу на Яворівському полігоні під керівництвом канадських інструкторів, коли здобув потрібні знання щодо ведення бойових дій, надання першої медичної допомоги тощо. Він підготував себе до служби в зоні збройного протистояння, адже інакше поступити просто не міг.

Зараз Віталій навчається в Академії. По завершенні навчання хоче повернутися у рідну 30-ту бригаду, в якій і починав свій військовий шлях. Труднощів у навчанні практично немає, є бажання отримати знання та навички, які дозволять уникнути в майбутньому ще найменших помилок з приходом у війська та в навчанні підлеглих. Поруч товариші, які того незабутнього дня прикривали його. Не вистачає лише одного...

– Найважче, що як і на війні, так і зараз в Академії, це те, що моя сім’я далеко від мене, у моєму рідному місті. На жаль, я не бачу, як дорослішає моя донечка, якій вже виповнилося 4 роки. І за дружиною сумую. Зігріває одне: вони підтримують мій вибір і дуже горді за мене, – ділиться своїми почуттями Віталій.

А ще він щиро вірить у світле майбутнє для України, упевнений, що здолати волелюбний український народ ніхто не зможе. Тому що воюємо за свою землю, за батьків та дітей, за свою Незалежність!

Марта ГЕЛИШ

Молодший сержант
Сергій ЛЕБЕДИНСЬКИЙ,
факультет бойового застосування
військ

ОБОВ'ЯЗОК ВАЖЛИВІШЕ ЗА ЖИТТЯ

З першого погляду і не скажеш, скільки Сергієві років. Та коли придивишся у втомлені очі – розумієш, що життєвого досвіду йому не займати. Так, він не одразу рвонув, як кажуть, у бій, коли оголосили набір добровольців у зону АТО. Спочатку все зважив. Так звик, так навчили батьки. А коли усвідомив, що з його військовим багажем можна йти воювати, прийняв для себе це рішення.

Так, військова справа йому була добре відома: у дев'ятнадцять років не чекав на повістку, а сам пішов до військкомату, щоб служити за контрактом. Адже з дитинства мріяв займатися військовою справою.

Спочатку підписав контракт на три роки, адже був переконаний, що в строковій службі себе не знайде: хіба опануєш професію за рік? А вже згодом не бачив себе у цивільному житті. Особливо це усвідомив, коли не знайшлося спільних тем для розмов зі старими друзями...

Батьки змирилися з бажанням сина займатися небезпечною, але гідною справою. Однак з початком АТО він їм не повідомив, що відбув у зону протистояння з агресором та сепаратистами.

Вони всім батальйоном вирішили, що настав час стати до бою і в реальних умовах війни продемонструвати, задля чого навчалися військовій справі. Спочатку їх відправили на кордон з Кримом, а невдовзі передислокували у Запо-

різьку область. Та справжнє пекло почалося на Савур-Могили. «Там я зрозумів, що таке війна», – слова мужнього співрозмовника не виражають жодних емоцій, та скляний погляд свідчить про те, що пережите надовго закарбувалося в його пам'яті.

На запитання, чи було лячно, відповів, що лише до першого бою. Було нестримне бажання покарати негідників за смерть та кров українців, за знищені міста та села, за втрати побратимів та сльози матерів та дружин. Його нагородили медаллю «Захиснику Вітчизни» 8 травня 2015 року. За взяття Савур-Могили. На той час Сергій був навідником-оператором БМП-2. Мене вразило те, як він з ніжністю говорив про свою беемпешку, як показував, що залишилося від неї на відео, котре росіяни виклали в соціальні мережі.

«Два тижні тривав бій за курган. Спочатку ми рвонули до нього із Сонячного – найближчого населе-

ного пункту. Прагнули будь-що пройти якнайдалі і зачистити захоплені території. Можете уявити, що переповнювало нас, коли ворог почав тікати... Добре пам'ятаю, коли після пострілу українського танка вправ додолу прапор агресора! А далі була звитяга: ми взяли Савур-Могили. Та, як відомо, утримати її не змогли», – розповідає Сергій.

В одному з боїв його було поранено. Місяць він провів у госпиталі, ще кілька – на реабілітації. Та жодного дня не шкодував, що пішов воювати. «Я гідно виконав свій обов'язок перед Україною», – говорить Сергій. Він вважає, що кожний українець повинен долучитися до захисту своєї Вітчизни та свого народу. Сергій вирішив набути знань в Академії, аби стати справжнім офіцером, який при потребі поведе своїх підлеглих на звитяжний бій!

Олена БОРЗИК

«ШКОДУЮ, ЩО НЕ ЗБЕРІГ ЖИТТЯ ТОВАРИШІВ»

**Старший сержант
Олексій КОЧЕТОВ, факультет
ракетних військ і артилерії**

Так Олексій Кочетов описує початок найзапеклішого бою.

Стати військовим він не планував. Доля розпорядилася інакше. Він, як і інші патріотично налаштовані українці, мав честь захищати свою країну і її народ.

Народився Олексій в Казахстані. Коли виповнилося 9 років, сім'я переїхала до України. Тепер йому 27, а в послужному списку – вісім років військової служби, два із яких воював на Сході України. Воював гідно, мужньо, за що й отримав орден!

Про АТО розповідає охоче й відверто. Не приховує, що відбував на Схід із думкою, що протистояння швидко щезне. Постоять один проти одного і розійдуться. Без стрільби, без крові, без розрухи та сліз... Та надії не виправдалися. Вже через тиждень відчув «смак» справжньої війни.

Коли було найстрашніше, прямо не говорить. Проте розповідає, як втрех тримали оборону. Решта військовиків було поранено. «Нас обстрілювали із гранатометів. Так як ворог стріляв із-за укриття, наша піхота не могла його уразити. Натомість у нашому розпорядженні був лише один міномет. Саме завдяки йому і вдалося утримати блокпост...». Олексій вважає, що немає таких, хто не боїться. Просто з часом звикаєш і до обстрілів, і до атак

«Доц, Багнюка. Ніч. Пів на дванадцятку. Мокра земля із домішками глини прилипла до взуття. Наш снайпер розмірковує: «В таку погоду та постріляти б». Хто ж знав, що ці слова стануть пророчими: близько першої нас «накрило». Почався сильний обстріл. Вибухи. Вогонь. Дим. Криків не чути. Поранених достатньо: 17 із 30. Такої кількості «трьохсотих» за всі бої, в яких брав участь, більш не було. Як можемо допомагаємо побратимам. Мій друг поранений в голову. Разів зо п'ять ловив себе на думці, що він уже помер. На щастя, вижив... Півтори години тривав обстріл».

ворога, і до втрат товаришів, які не шкодують власного життя, аби прийти тобі на допомогу, підтримати в найскладніших ситуаціях.

Ані мати, ані сестра не знали, що Олексій воює. Зізнався, що на Сході, лише братаві. А він також вирішив не відсиджуватися дома і відбув в АТО.

Рідні дізналися про те, де Олексій перебував увесь цей час, коли він повернувся додому після шпиталю... «Був шалений обстріл. Я не встиг сховатися в укриття, як поруч щось вибухнуло. Болю я не відчув, і ще близько двох годин й думки не було, що поранений. Коли ж почав стріляти по ворогу, зрозумів, що рука «не працює». Торкнувся до плеча, а там – кров. Як з'ясував пізніше, біля мене, в п'яти метрах, розірвалася граната. Окрім мене

зачепило ще кількох хлопців... Вже в шпиталі розповіли про осколок у моїй руці. А потім був курс реабілітації», – розповідає Олексій, який через два місяці таки знову повернувся в зону АТО. Інакше поступити не міг, не мав права.

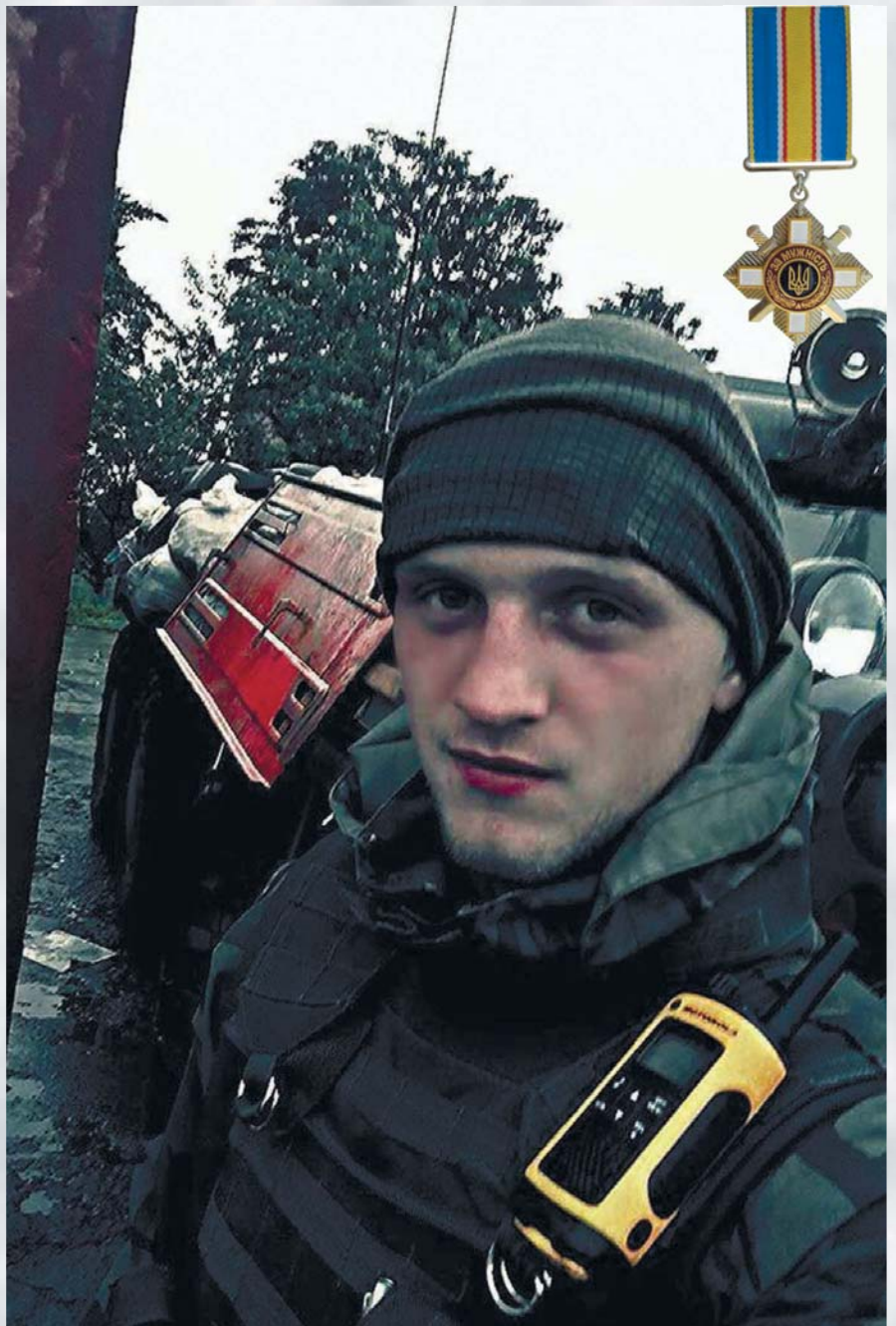
Про нагороду скромно каже, що насправді не розуміє, за що він її отримав. Адже, як і всі, просто захищав Україну, свій народ. Шкодує, що не зберіг життя товаришів; втрапив майже все відділення. Але гордий з того, що вони з побратимами зробили немало, гідно протистояли агресору. Вірить, що перемога буде на нашому боці, адже ми на своїй землі і не позволимо нікому диктувати нам, як жити!

Єва ВИСОЦЬКА

Ще два-три роки тому лише підрозділи спеціального призначення та Високомобільних десантних військ Збройних Сил України були найбоєздатнішими і спроможними дати гідну відсіч ворогові. Саме в одній із таких частин, а точніше, в 80-й окремій аеромобільній бригаді, і проходив службу на посаді командира відділення розвідувальної роти Володимир Фецин, який після призову на строкову службу невдовзі уклав контракт.

Молодший лейтенант Володимир ФЕЦИН, курсовий офіцер факультету підготовки спеціалістів бойового (оперативного) забезпечення.

ДЕСАНТНИЙ ГАРТ КУРСОВОГО ОФІЦЕРА

Йому знадобилося небагато часу, аби стати в колективі авторитетною і підготовленою у воєнному відношенні людиною. Служба заповнювала майже увесь час юнака, який день за днем наполегливо працював над собою, засвоював те, що необхідно захиснику Вітчизни, радів особистим досягненням і успіхам. Інакше не міг, адже брав приклад з батька, підполковника запасу, який майже три десятиліття відслужив у збройних силах. Саме за його прикладом і пішов в армію.

2014 рік для України став роком початку неоголошеної війни: Росія, дочекавшись сприятливих для себе обставин, анексувала Крим, розбурхала сепаратистські настрої на Донбасі. Проросійські налаштовані провокатори розмахували триколорами, відкрито закликали населення виступати проти законної державної влади та приєднатися до північного сусіда. Саме тоді, на початку березня, воїни бригади в числі перших відбули на Схід, щоб захистити територіальну цілісність України. У складі розвідувального підрозділу був і молодший сержант Фещин. Спочатку десантники дислокувалися на Чернігівщині, потім їх перекинули під Харків, а вже у квітні місцем виконання бойових завдань стала зона Антитерористичної операції, офіційного на той час оголошення якої ще не відбулося. Воїнів скерували до Луганського аеропорту, де вони зайняли кругову оборону.

Молодший лейтенант Володимир Фещин розповів про те, як з часом наші десантники опинилися у ворожому оточенні, боеприпаси і продукти харчування їм кидали на парашутах з літаків. За вантажами, які спускалися на землю на платформах, треба було виїжджати за вказаними напрямками, адже і сепаратисти прагнули перехопити їх. Ось тут, як правило, й спалахували сутички із ворогом.

Добре пам'ятає він і те, як приземлялися українські військово-транспортні літаки, як у четвертий борт поцілили сепаратисти. Можливо, саме тоді і розпочалися активні бойові дії на Луганщині. Адже відтоді російські найманці почали постійно обстрілювати українські позиції з «Градів», здійснювати диверсійні напади на різні об'єкти.

... Спекотне 28 липня Володимир вважає своїм другим Днем народження. Тоді, о п'ятій ранку, розвідники поверталися після виконання бойового завдання. Розслабилися, адже були майже вдома, на летовищі. Залишилося перетнути злітно-посадкову смугу, коли противник розпочав обстріл з «Градів». Довкола – ані траншей, ані окопів. Хоч би якась укриття...

Десантники просто втискалися в землю, аби уберегтися від вогню та осколків. Володимир відчув гострий обпалюючий біль у спині. За кілька хвилин спробував припіднятися та піти. Але зробити це було важко.

Його вдалося доставити до Горіхового, де був розгорнутий військо-

вий польовий госпіталь. За півдобы доправили у Харків, де й зробили операцію.

– Хірурги той шматок заліза мені подарували. Але я його викинув: не хочу жодної згадки, – говорить Володимир. – А ось про лікарів із Харкова, Львівського військового госпіталю пам'ятати все життя. Адже прооперували, провели реабілітацію якнайкраще. Сьогодні поранення тільки інколи нагадує про себе, і лише при поганих погодних умовах.

Після одужання Володимир продовжив службу в бригаді. Одночасно завершив заочне навчання у Львівському державному інституті інформаційно-комунікаційних технологій. З отриманням вищої освіти був скерований на тримісячні курси підвищення кваліфікації при Національній академії сухопутних військ, де після відповідного навчання отримав перше офіцерське звання, а разом з ним і посаду курсового офіцера в Академії. Річ у тому, що під час служби у війську Володимир Фещин вже закінчив заочне відділення. Саме ця обставина і дозволила пройти йому відповідне навчання та отримати лейтенантські зірочки, а разом із ними й офіцерську посаду.

До речі, з нашим видовим навчальним закладом Володимир був знайомий заочно, адже у 80-й окремій аеромобільній бригаді служив з випускниками Академії: Сергієм Романовським, Ярославом Стецівим, Вадимом Вишневським, іншими офіцерами, з якими виконував відповідальні завдання у зоні АТО. Всі вони, як і колишній командир батальйону, а нині – заступник начальника кафедри вогневої підготовки полковник Олександр

Тимошук, нині служать у виші. А з побратимами набагато легше опанувати нові службові обов'язки щодо виховання курсантів.

– Вони завжди порадять, підкажуть, адже самі свого часу були курсантами. Скажімо, щоразу наголошують, що не варто обмежуватися лише службовим впливом на підлеглих, – розповідає Володимир. – Адже усі вони різні за характером і темпераментом, у кожного є свої нахили, свої проблеми. Тепер і я знаю, що одному курсантові достатньо зробити зауваження, а для іншого цього замало... Не потрібно скупитися і на заохочення, адже воно дійсно окриляє, і курсант прагне досягти вищих показників.

А ще Володимир не забуває про своїх побратимів, з ким виконував непрості бойові завдання в зоні збройного протистояння. Телефонуює їм, листується у соцмережах. П'ятеро з них продовжують службу в розвідувальній роті бригади, тринадцятеро вже звільнилися з лав Українського війська у запас.

– На жаль, не всі повернулися з АТО... А хтось отримав надважкі поранення. Комусь довелося побувати й у полоні. А мені, можна сказати, пощастило, і попереду роки служби в армії, – підсумував розмову Володимир. – Про що можна мріяти, коли тобі лише двадцять один?.. Зрозуміло, що про перспективи офіцерської служби, дружину і дітей. Але для цього потрібно перемогти агресора й сепаратистів. Тоді і життя буде мирним і безхмарним. Саме таким його бачать усі українці!

Ігор МОСЕЙЧЕНОК

НА ПОЛІГОНІ ЗАГОВОРИЛИ «ГВОЗДИКИ»

Незважаючи на те, що на дворі пізня осінь, для курсантів випускного курсу факультету ракетних військ і артилерії Національної академії сухопутних військ зараз триває гаряча пора. Впродовж вже трьох тижнів вони на практиці закріплюють набуті у пункті постійної дислокації теоретичні знання.

Так, майбутні «боги війни», які вчаться на молодших курсах, вже виконали вправи стрільб з мінометів 2С12 «Сани» та 2Б9 «Василек». Тепер до справи взялися їхні старші колеги, які вражають цілі з самохідних артилерійських установок 2С1 «Гвоздика».

– *Сьогодні курсанти-випускники відпрацьовують практичні заняття з бойовим пострілом і виконанням залікових вогневих завдань. Це все проводиться задля узагальнення всіх набутих за чотири роки навчання знань, –* говорить старший викладач підполковник Максим Бахмат. – *Саме тут вони звітують з дисциплін «Бойова робота», «Стрільба та управління вогнем» та «Управління діями артилерійських підрозділів». Можна сказати, що цей етап є останнім кроком курсанта до виконання своїх службових обов'язків на первинній офіцерській посаді.*

Незважаючи на те, що уражають цілі саме «Гвоздики», всі розрахунки, а, відповідно, і оцінки за проведеною роботою, отримують курсанти, які знаходяться за декілька кілометрів попереду від вогневих позицій. Власне від того, наскільки точними та швидкими будуть їхні розрахунки, і залежить успішне виконання

вогневого ураження противника.

– Для успішного виконання вправи нам необхідно мати відмінні знання математики, фізики, тактико-технічних характеристик озброєння, – ділиться секретами курсант Руслан Шибунька. – *Колись я навіть і гадки не мав, як підступитися до цих приладів, як провести розрахунки, а тепер впевнено можу вражати цілі.*

Звичайно, під час проведення занять активно застосовують досвід проведення АТО, і зміни у навчальних програмах відбуваються постійно, враховуючи те, чого саме зараз потребують війська.

– *Фактично всі викладачі факультету мають бойовий досвід, отриманий безпосередньо в артилерійських підрозділах, які виконували завдання на Сході України.* – каже підполковник Максим Бахмат. – *Тому після повернення до Академії кожен з них вносить певні зміни до навчальних програм своїх дисциплін. Під час проведення занять офіцери вказують як на позитивні, так і на негативні моменти застосування артилерійських підрозділів, звертаючи увагу, як уникнути цих помилок.*

*Підполковник
Віталій РУДКОВСЬКИЙ*

Молодий сержант
Сергій СТРАТИЧУК, факультет
бойового застосування військ

У минулому – студент Полтавської державної аграрної академії, а сьогодні – один із славнозвісних «кіборгів». Мова йде про курсанта Національної академії сухопутних військ молодшого сержанта Сергія Стратічука.

Бойовий шлях Сергія розпочався одразу після закінчення четвертого курсу Аграрної академії: він, довго не вагаючись, підписав контракт у стінах 79-ї окремої десантно-штурмової бригади, що розташована у місті Миколаїв. Як зазначив співрозмовник, служити у мирний час йому довелося недовго, близько півроку. Але навіть за цей невеликий проміжок часу у складі розвідувального взводу першого батальйону він зміг навчитись, як виживати у суворих умовах під час проведення бойових дій та опанувати програму підготовки повітряно-десантних військ (стрибки з парашутом, імітація бойових дій після стрибка, розвідка тощо).

«ОСЬ ТОДІ Я ПОВІРИВ У АНГЕЛА-ОХОРОНЦЯ...»

Першим завданням для молодого бійця як військовослужбовця стала охорона складів з боєприпасами у смт Вознесенськ Миколаївської області. Два тижні бійці перебували у складі підсилення охорони та мали змогу спостерігати за подіями, що розвивались на Майдані та в Криму.

– Нас дуже обурило те, що ми нічого не робили, – розповідає Сергій, – коли російські військові зі зброєю спокійно ходили по вулицях Криму, а ми – ті, хто повинен захищати свою Батьківщину, її територію, просто бездіяльно сидимо на місці. Одразу після повернення військових у частину надійшов наказ

виставити блокпости по периметру Херсонської області. З березня по травень перший батальйон, у складі якого був і Сергій, відповідав за безпеку саме на цих точках.

– Насамперед було важко психологічно: ми бачили, як над територією кружляли російські бойові вертольоти, а ми стоїмо у шоломах і розуміємо: якщо розпочнеться наступ, ніхто з нас не виживе. Через деякий час ми отримали наказ висуватись у район Красного Лимана. Батальйон розділили на дві похідні колони: перша стартувала о третій ночі, а ми – за дві години. На початку руху нашої колони в радіоефірі ми почули, що в одного з командирів підрозділів вже є два «трьохсотих». Чесно кажучи, важко було повірити в почуте, оскільки цю фразу я міг чути тільки у дитинстві в фільмах на військову тематику, а тут реальні події. Я просто не міг усвідомити, що це насправді, – згадує Сергій, – ми якраз під'їжджали до міста Красний Лиман, де я вперше почув вибухи, обстріли з мінометів та стрілецької зброї, горіла техніка.

Пізніше виявилось, що «сепаратисти» влаштували засідку приблизно за півтора кілометри перед містом у «зельонці» (асфальтова дорога, яка з обох сторін обмежена лісом). Тоді наш командир, Чайка Павло Миколайович, отримав поранення від осколків у ногу та щоку, також наш снайпер був поранений в око, але незважаючи на поранення він витягував нашого водія, якого затиснуло в «Уралі». Ми відстрілювались як могли, і, дякуючи підкріпленню, що прибуло згодом, підрозділ отримав перемогу над противником. Добре, що залишилися живі. Це був наш перший справжній бій, і, я гадаю, ми його гідно відстояли. Потім провели зачистку міста та повернулись до штабу АТО.

Важко уявити, що довелось пережити молодим бійцям під час першого бою, а саме, коли ти потрапляєш у засідку. Як запевняє Сергій, страху, як такого, не було, а відчувався тільки приплив адреналіну та розуміння того, що необхідно зробити все, аби повернутись зі своїми товаришами додому живими.

Наступний бій відбувся 19 червня у селі Ямпіль, неподалік від міста Красний Лиман, разом з Дніпровською 25-ю бригадою. На превеликий жаль, без втрат не обійшлося. Ворог був сильніший. За словами Сергія, вони не встигали виносити та доставляти поранених до вертольотів.

– Коли нам дали наказ на штурм,

стало страшно. Я їхав на БТРі зі своїм товаришем повз розплавлені БМП, бачили вбитих, які лежали на узбіччі доріг. Проїхавши «гарячу точку», стали більш спокійними, але в якийсь момент я почув сильний писк у вухах і не міг зрозуміти, що сталося. Озирнувшись навколо, зрозумів, що мого товариша Русі немає збоку. Одряду подумав, що почався обстріл, і скотився з кулеметом із БТРу й тоді вже побачив свого пораненого друга, який лежав на дорозі.... А під лопаткою – рана розміром з кулак. На моє щастя, медик їхав за нами. Чесно кажучи, я просто не знав, що робити в таких випадках, і поки він надавав першу медичну допомогу, мені нічого не залишалось, як відстрілюватись. Вже пізніше з'ясувалось, що мій побратим був поранений гранатою ВОГ-25 з підствольного гранатомета. Ось тоді я і повірив у Ангела-охоронця, адже сидів за півметра від нього і залишився нешкоджений.

За 16 місяців у зоні проведення Антитерористичної операції сержанту Стратічуку доводилось не раз боротись за життя... І не тільки своє.... Не раз їх підрозділ накривало «Градами», не один раз Сергій під час виконання бойових завдань дивився смерті в обличчя, втрачав побратимів. Але ніколи не виникало бажання все залишити й втекти. За словами нашого героя, коли йому запропонували вступити до Академії сухопутних військ, погодився одразу. Адже бажання служити далі є, але вже в статусі офіцера.

– Усвідомлення того, що я маю стати офіцером, прийшло після 28 діб запеклої оборони Донецького аеропорту. Хто пережив це пекло, зрозуміє мене. Більше за все хочеться передати свій досвід ведення бойових дій наступному поколінню військових, – зазначив «кіборг» Сергій Стратічук.

*Лейтенант
Анастасія КМІН
Фото з архіву молодшого
сержанта
Сергія Стратічука*

Це яскраве спортивне свято львів'яни та воїни Львівського гарнізону побачили вперше, і байдужим з глядачів і уболівальників воно не залишило нікого. Змагання, які для патріотично налаштованих людей проводить Всеукраїнська громадська організація інвалідів-воїнів АТО, вже відбулися у Києві, Харкові, Дніпрі та Миколаєві. Днями у спорткомплексі Львівського СКА відбувся черговий кроссфіт для поранених воїнів АТО та людей з інвалідністю, в якому взяли участь учасники змагань з усієї України.

«ІГРИ ГЕРОЇВ», ЩО ВРАЖАЮТЬ СИЛОЮ ДУХУ

Присутніх привітали: виконувач обов'язків Міністра охорони здоров'я України Уляна Супрун, голова Львівської обласної державної адміністрації Олег Сінютка, Львівський міський голова Андрій Садовий, представник збройних сил Канади Сінтія Лару та начальник Львівського гарнізону – начальник Національної академії сухопутних військ генерал-лейтенант Павло Ткачук. Останній у своєму вітальному слові зазначив, що проведення подібних змагань саме у місті Лева є глибоко символічним, адже саме тут отримали освіту випускники видового військового вишу, які віддали своє життя за територіальну цілісність і недоторканність України на Донбасі, і ті, які сьогодні гідно виконують свій обов'язок з захисту Батьківщини у ході Анти-терористичної операції в Донецькій та Луганській областях.

Автор та продюсер проекту громадської організації інвалідів-воїнів АТО «Пулс життя» Євгеній Коваль, відкриваючи змагання, підкреслив, що головна мета цього заходу – соціальна та фізкультурна адаптація людей з інвалідністю, впровадження та поширення спортивного руху серед молоді,

малозахищених та соціально вразливих верств населення.

– Учасники змагань прагнуть показати людям з особливими потребами, що їм під силу повернутися до повноцінного життя, – підкреслив він і додав. – Сьогодні, до речі, у подібних змаганнях беруть участь навіть ті, хто раніше й спортом регулярно не займався. А він примушує добиватися успіхів, вірити у свої сили, дбати про особисте здоров'я.

Наша розмова завершилася, коли у залі кількадесят учасників-інвалідів розпочали змагання і виконання вправ зі штангою, підтягування, підйому по канату лише із допомогою рук, віджимання, перетягування мішка з піском, роботи на тренажерах і т. ін.

Перед виконанням вправ присутнім у залі було продемонстровано відеоряд, де кожен з учасників коротко розповів про себе: у складі якої військової частини та де саме виконував обов'язок в Антитерористичній операції. Подібне знайомство із присутніми, дії у змаганнях кожного із учасників викликали оплески у численних вболівальників.

Знайомимося із кремезним хлопцем без кінцівки. Володимир Кута. Львів'янин. Був призваний за мобілізацією у першу хвилю. Проходив військову службу у складі одного з підрозділів 24-ї механізованої бригади. 19 січня 2015 року солдата було важко поранено під час бою за 31-й блокпост. Прослужив у війську 1,5 року. Зараз працює в «Укртелекомі» електромонтером 7-го розряду.

– Перш за все хотілося показати себе та поспілкуватися з побратимами, – каже Володимир.

Достойно представлена на змаганнях й Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного. До команди вишу входять учасники бойових дій: підполковник Микола Туранський, капітани Сергій Романовський та Ярослав Стеців, старший лейтенант Олександр Ленівий. Троє останніх офіцерів отримали освіту у видовому виші та нині продовжують у ньому службу. Усі відзначені нагородами за мужність у зоні Антитерористичної операції.

Про подвиги капітанів Романовського та Стеціва автор рядків вже розповідав на сторінках журналу окремо: про їхню службу у війську до та після важких поранень, жагу до повноцінного життя та регулярні заняття спортом. Не випадково перший з них став спорторганізатором змагань для інвалідів у Львові, про які йдеться.

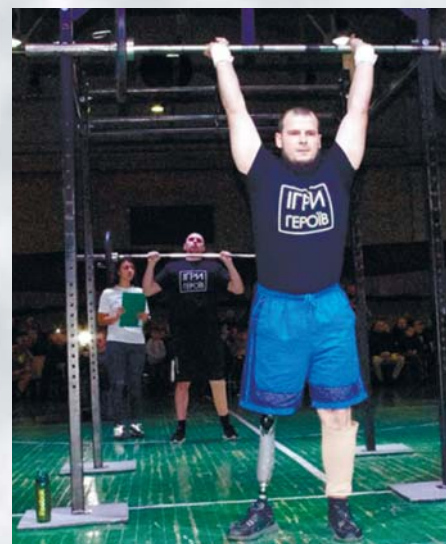
Під час першої розмови капітан Сергій Романовський підкреслив:

– Перш за все хотілося подякувати представникам облради Львівської області, багатьом підприємцям міста, «Інваспорту Львів», Дитячій юнацькій спортивній школі інвалідів «Галичина». Саме вони та численні спонсори змагань допомогли зробити їхній хід видовищним, напруженим, насиченим. Крос у Львові зібрав понад двадцять учасників з різних міст держави. Визначення переможців відбулося у категоріях: у командному та одиночному заліках, поранені та «колясочни-

ки». Приїхали на захід не тільки учасники бойових дій в АТО, а й хлопці, які отримали інвалідність в інших обставинах. Наприклад, серед одиночних учасників перше, друге та третє місця вибороли Володимир Воропай з Києва, особисто я та Юрій Дмитренко з Полтави. Миколо Туранський та Олександр Ленівий були кращими у категорії «поранені». Ярослав Стеців та Володимир Кута виявилися переможцями серед команд. На високому рівні виступив Андрій Скороход з Одеси, який брав участь в Антитерористичній операції від самого початку, а сьогодні як інвалід тричі на тиждень відвідує спортзал.

Слід додати, що, за словами організаторів змагань інвалідів в Україні, кращі з учасників вже наприкінці грудня поїдуть в Брюссель для участі в подібних випробуваннях.

Ігор МОСЕЙЧЕНОК

КОЛИ СПІВПРАЦЯ ВЗАЄМОВИГІДНА

Командувач сухопутних військ ЗС Канади генерал-лейтенант Пол Винник відвідав Міжнародний центр миротворчості та безпеки. Він зустрівся із Командувачем Сухопутних військ ЗС України генерал-лейтенантом Сергієм Попком, начальником Академії генерал-лейтенантом Павлом Ткачуком, оглянув об'єкти навчальної й матеріально-технічної бази та інфраструктури Центру, перевінив хід підготовки підрозділів в рамках «Багатонаціональної тренувальної групи – Україна», поспілкувався з українськими та канадськими військовослужбовцями.

Про особливості підготовки офіцерських кадрів для вітчизняного війська, структуру та основні віхи становлення видового навчального закладу закордонному гостю розповів начальник Академії генерал-лейтенант Павло Ткачук. Після перегляду презентаційного фільму про виш іноземні гості ознайомилися із елементами навчально-матеріальної бази навчального закладу. Відвідали, зокрема, Центр імітаційного моделювання, навчально-тренувальні комплекси водіння та стрільби, а також музей історії Національної академії сухопутних військ.

– Я переконаний, що ця співпраця є взаємовигідною, адже представники наших країн вчаться один в одного, – зазначив під час розмови із представниками ЗМІ генерал-лейтенант Пол Винник. – Приємно також чути від канадських інструкторів, що вони вражені, з яким ентузіазмом навчаються українські колеги. А ще я в захопленні від потенціалу полігону і переконаний, що ми й надалі всіляко допомагатимемо нарощувати його можливості.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ДОСВІД – УКРАЇНСЬКИМ ВІЙСЬКОВИКАМ

Міжнародний центр миротворчості та безпеки відвідала делегація збройних сил США, яку очолив Верховний головнокомандувач Об'єднаних збройних сил НАТО в Європі генерал Кертіс Скапарротті. Закордонні колеги ознайомилися з ходом підготовки підрозділів ЗС України іноземними інструкторами в рамках «Об'єднаної багатонаціональної групи з підготовки – Україна (JMTG-U)».

На ділянці «Будинок обшуку – населений пункт» представники Сполучених Штатів спостерігали за ходом вишколу роти 80-ї окремої десантно-штурмової бригади. Під керівництвом американських інструкторів українські десантники відпрацьовували тактичні вправи щодо зачистки населеного пункту та звільнення заручників.

Американські гості відвідали заняття з вогневої підготовки, спостерігали за атакувальними діями взводу з використанням штатного озброєння та військової техніки.

Генерал Кертіс Скапарротті приділив час і для спілкування із українськими десантниками, а також відзначив деяких американських військовослужбовців-інструкторів черговими військовими званнями та відзнаками за бездоганну службу.

ТРЕНІНГ ЛІДЕРСТВА ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО ГЕНЕРАЛА

Національну академію сухопутних військ відвідала американська делегація на чолі з Командувачем сухопутних військ збройних сил США в Європі генерал-лейтенантом Фредеріком Бенжаміном Ходжесом.

Під час візиту до навчального закладу іноземний гість виступив перед офіцерами та курсантами з лекцією щодо питань лідерства. Відбулося й обговорення актуальних проблем щодо організації бойової підготовки підрозділів, навчання військовослужбовців тощо.

Спілкуючись з представниками засобів масової інформації генерал-лейтенант Фредерік Бенжамін Ходжес та начальник Національної академії сухопутних військ генерал-лейтенант Павло Ткачук наголосили на актуальності подальшої українсько-американської співпраці в галузі оборони, розповіли про особливості підготовки українських військовослужбовців іноземними інструкторами.

Під час перебування в міжнародному центрі миротворчості та безпеки іноземні гості ознайомилися з роботою новоствореного відділу планування (організації та безпеки) «Range control», відкрили нову ділянку для метання бойових гранат за стандартами НАТО, відвідали заняття з тактичної підготовки, познайомилися із специфікою підготовки снайперів та поспостерігали за ходом підготовки одного з батальйонів 80-ї окремої десантно-штурмової бригади під керівництвом американських інструкторів.

Генерал-лейтенант Фредерік Бенжамін Ходжес та генерал-лейтенант Павло Ткачук обговорили перспективи розвитку Навчального центру підготовки підрозділів й шляхи удосконалення навчально-матеріальної бази та інфраструктури полігону.

Молодший сержант Артем ЛОМОВ,
факультет підготовки спеціалістів
бойового (оперативного)
забезпечення

Мені неодноразово доводилося чути, що мої співрозмовники ще з дитинства мріяли стати військовими. І, як правило, це не просто слова: до своєї мети вони йшли наполегливо, долаючи усілякі перешкоди, а відтак, Батьківщині служать віддано та взірцево.

ДО БОЙОВОГО ГАРТУ ДОДАМО ЗНАННЯ ТА НАВИЧКИ

До таких людей належить і третьокурсник, молодший сержант Артем Ломов. Він змалку твердо знав, що пов'яже своє життя з військом, адже перед очима мав яскравий приклад батька, – Олега Сергійовича, який 25 років віддано служив Вітчизні, в тому числі в ушлявленому Кіровоградському полку спецпризначення (нині у м. Кропивницькому). Саме у цій військовій частині 14 жовтня 2011 року склав Присягу і Артем. У день по-справжньому величний та визначний для нашої

держави, коли відзначаємо Свято Покрови Божої Матері, вшановуємо звичаї українських козаків та воїнів УПА, коли святкуємо День захисника України.

– Та після школи я мало не зрадив своїй мрії. Не можу сказати, чому так сталося, але вступив до Кіровоградського національного технічного університету, – розповідає курсант. – Жодного тиску з боку батьків не було: свій вибір робив сам. Та вже за рік зрозумів: це не моє! Я просто марив військом,

і, тому перевівся на заочну форму навчання і пішов служити в «батьківський» полк, який тепер вважаю і своїм. І не шкодую: набував військового досвіду, встиг отримати вищу освіту в цивільному вузі, а тепер здобуваю офіцерський чин у видовому виші, який має славу історію і традиції, є провідним освітнім закладом в Україні, добре знаним в Європі та світі.

З особливою шаную Артем говорить про випускників Академії, які мужньо та героїчно воюють

на Сході. Добре пам'ятає майора Олександра Петраківського та капітана Кирила Андрієнка. Шкодує, що про нього, професіонала та чуйного командира, тепер доводиться говорити лише в минулому часі.

Довелося повоювати і Артемові. В зону АТО він відбув на посаду командира відділення групи спеціального призначення на початку квітня 2014 року, коли майже увесь полк літаками військово-транспортної авіації перекинули до Донецького аеропорту із завданням не дати сепаратистам захопити летовище. А через півтора місяці Артем у складі окремого підрозділу вже забезпечував охорону потужного арсеналу зброї та військового майна в Артемівську.

Зрештою, в зоні АТО йому доводилося виконувати різні завдання: встановлювати інженерні загородження, відбивати напади ворога на стратегічно важливі об'єкти. Він був під обстрілами танків та мінометів противника, брав участь в окремих збройних сутичках. А ще у складі спецгрупи захоплював російський танк. Цей епізод з фронтового життя запам'ятається назавжди.

– На війні все відбувається раптово. Ось і того ранку гучний окрик спостерігача сповістив про рух в наш бік танка противника. Бронемашина зробила постріл, другий і на швидкості спробувала зім'яти нашу оборонну огорожу. Все це супроводжувалося обстрілом ворожих мінометів. Зрозуміло, що ми відкрили вогонь у відповідь. Коли ж танк потрапив на смугу МЗП, він зупинився. Майор Бондаренко, старший солдат Кущенко і я почали обстрілювати його із РПГ. Однак наші дії були малоефективними: гранати просто відлітали від броні. Як з'ясувалося пізніше, танк отримав якесь інше пошкодження. Та як би там не було, а екіпаж противника залишив його і кинувся навтьоки. Згодом ми виявили повний боскомплект та закриті танкостоломи.

... Не менш вправно діяли спецпризначенці і в ситуації, коли надійшла звістка про напад сепаратистів на військовослужбовців, що дислокувалися неподалік. Група, до складу якої входив Артем, двома машинами вирушила на допомогу нашим воякам. Здолати потрібно

було лише кілька кілометрів, але на цьому шляху стояв ворожий блокпост.

Першому автомобілю – а це була «Волга» – під обстрілами сепаратистів вдалося прорватися через блокпост і продовжити рух. А другий, який був підданий щільному вогню, противник підбив. Спецпризначенці вступили в бій і вправними діями не лише «заспокоїли» сепаратистів, але й взяли їх у полон.

Взагалі, про службу в зоні проведення Антитерористичної операції в Артема Ломова лише добрі спогади. Хоча смерть і втрату побратимів сюди не зарахуєш. Однак протидію ворогу мій співрозмовник справедливо вважає справжнім бойовим гартом. І лише помноживши його на знання та навички, отримані під час навчання в Академії, можна сміливо стверджувати, що у війська надійде дійсно професіонал своєї справи!

Ігор МОСЕЙЧЕНОК

НАДІЙНІ ДРУЗИ БІЙЦІВ

Сьогодні ніхто не заперечуватиме той факт, що відродження Українського війська стало можливим саме завдяки всенародній підтримці. І передусім волонтерам, які з початком російської агресії на Сході робили все для того, щоб українські військовики не відчували жодних нестатків і могли гідно протистояти ворогу.

Вочевидь, і глибокий символізм для України в тому, що Міжнародний день волонтера відзначається саме напередодні Дня Збройних Сил України. А він, український волонтер, став своєрідною ознакою щирого і відданого служіння Вітчизні, а ще – надійним другом бійців на фронті.

Однак з неменшою відповідальністю поставилися вони і до вирішення проблем воїнів, які зазнали поранення під час збройного протистояння на Донбасі і перебували у госпіталях. Це волонтери забезпечували лікарні і шпиталі побутовими речами, при необхідності розшували і доставляли – навіть із-за кордону! – потрібні медикаменти та обладнання, збирали кошти на лікування наших воїнів, долучалися до процесу їхньої фізичної та психологічної реабілітації.

За прикладами, до речі, не потрібно далеко ходити. Ми добре пам'ятаємо, що саме завдяки допомозі волонтерських організацій наш випускник – старший лейтенант Володимир Гера, який ціною власного здоров'я врятував життя сотням бійців, зміг виїхати на лікування в Німеччину. Або ж Герой України майор Олександр Петраківський!

Це зараз він на державні кошти відправлений до Сполучених Штатів Америки. А раніше на його лікування в Ізраїлі та Польщі кошти збирали волонтери.

Зрештою, і старший лейтенант Руслан Філіпсонов, який нині служить в нашому видовому виші, своєму одужанню завдячує їм! Після важких поранень офіцер потребував тривалого лікування за кордоном. А для цього потрібні були кошти. І чималі! За їхній збір взялися небагато людей і вже невдовзі кошти почали надходити на спеціальний рахунок. Надсилали їх люди з усіх куточків України. Не лише з обласних та районних центрів, але навіть із невеличких сіл, яких не знайти на карті.

Проблемою українського офіцера перейнялися і за кордоном. На допомогу прийшли волонтерські групи Канади, Німеччини, Іспанії, Великобританії, Польщі... Особливу опіку надала українська діаспора з Австрії. Саме в цій країні Русланові провели десятки операцій, які врешті-решт і поставили його на ноги!

Щоразу під час виїзду за кордон на лікування, сотні людей, організовані тамтешніми активістами Тетяною Соловей та Віктором

Кришевичем, забезпечували Руслану транспортування, проживанням, а згодом і тривалу реабілітацію. Окрім цього, волонтерська діяльність закордонних українців має не тільки прямий ефект допомоги, але й значний вплив на поширення правдивої інформації про Україну, агресію на Донбасі, анексію Криму.

– Я не знаю, яким би було моє життя без допомоги людей, які робили все можливе для мого одужання, – говорить Руслан Філіпсонов. – Доводити не потрібно, що людський організм сприймає лікування краще, коли власне сам пацієнт прагне швидшого одужання. Повірте, були дні, коли просто руки опускалися... Але підтримка, позитивний настрій волонтерів, зрештою, і просто добрих людей, заставляли вірити в себе і в краще майбутнє. Не лише я, але й всі, хто лікувався й проходив реабілітацію у Львівському військовому шпиталі пам'ятатимуть своїх ангелів-хоронителів Світлану Сидоренко, Раїсу Тітову, Ольгу Особу, Лесю Мальків... Зрештою, всіх цих світлих людей не перелічити. Хоча знати про кожного з них ми повинні! Як повинні бути вдячні Наталі Самсоновій, відомій співачці, яка не лише коштами підтримувала поранених бійців, їхні родини, але пісню вселяла і вселяє надію на достойне для українців життя і нашу Звитягу! Потрібно зробити земний уклін волонтеру із Канади Катерині Литвинюк, допомогу котрої отримали сотні українських військовиків.

Кажуть, українським волонтерам все під силу. Навіть якщо постане питання щодо повернення України статусу ядерної держави, вони принесуть складові для створення атомної бомби. А ще – не забудуть про канапки і запашний чай... І хоча це відомий жарт, саме він якнайкраще характеризує цих відважних і відданих Україні та її захисникам людей, які попри негаразди і труднощі допомагають воїнам зберігати незламний бойовий дух, душевну рівновагу та спокій, і обов'язково – віру у Перемогу та краще життя.

*Старший лейтенант
Тарас ГРИВУЛ*

*На фото: львівські волонтери
Оксана Льода та Леся Мальків з
пораненими бійцями
у Львівському
військовому госпіталі*

Минає 5 років, як у Львові було відкрито та освячено Гарнізонний храм Святих апостолів Петра і Павла.

Він відомий ще як костел Єзуїтів, збудований у стилі раннього бароко на початку XVII ст. і вважається однією з найбільших культових споруд міста Лева.

Історія свідчить, що з 1848 по 1946 роки споруда виконувала функцію Гарнізонного храму, де проходили богослужіння для військовослужбовців та їхніх родин. У 50-х роках ХХ століття, з приходом нової влади, храм закрили, а його приміщення переобладнали під книгосховище Львівської національної наукової бібліотеки імені В. Стефаніка НАН України. У стінах святині зберігалося понад 3 млн книг різних періодів, більшість з яких ніколи не були відкритими для читачів. А сам Гарнізонний храм понад 65 років залишався загадкою для львів'ян та гостей міста, а його величні та кремезні двері берегли цінність та неповторну духовність цієї святині.

Люди часто запитують, а чому саме цей храм має статус гарнізонного? В чому полягає основне завдання такої святині з військовим характером? Перш за все, слід зазначити, що майже кожна країна світу, яка має власну армію, має гарнізонні храми. І хоча гарнізонний храм перш за все є місцем молитви усіх віруючих людей, він покликаний надавати належну духовну

«ГОСПОДЬ НЕДАРМА ТАК ПОКЕРУВАВ»...

підтримку військовослужбовцям гарнізону та їхнім родинам. А це і благословення військовослужбовців під час військових урочистостей, і проведення молитви за Україну, і подяка Богові за перемоги в бою, військові досягнення, молитви за родини військовослужбовців, за тих, хто віддав своє життя, захищаючи Батьківщину.

Вочевидь, недарма Господь так покерував, що наш Гарнізонний храм Святих апостолів Петра і Павла освячений саме 6 грудня 2011 року. В той час ще ніхто не міг передбачити, скільки випробовувань випаде на долю України, її народу, як кардинально поміняється ставлення до війська в суспільстві. Не знали ми ані про Революцію гідності, ані про анексію Криму, а тим більше про кровопролитну війну на Донбасі.

А ще я без жодного перебільшення можу стверджувати, що самі військовослужбовці подарували нове життя колишньому костелу Єзуїтів, а нині Гарнізонному храму. Добре пам'ятаю, як сотні курсантів восени 2011 року під чітким керівництвом начальника Академії генерал-лейтенанта Павла Ткачука та при тісній співпраці із Львівською національною науковою бібліотекою імені В. Стефаніка НАН України, владою міста Львова та області перевезли цінні книги із храму у нове книгосховище. Майже дві сотні вантажівок було виділено для цієї, говорячи військовою термінологією, передислокації.

Я тішуся, що саме військовослужбовці врятували книги, дали їм змогу бути прочитаними, а храм став місцем нового життя для багатьох, хто переступив його поріг. А тепер храм активно допомагає військовикам. І не лише в духовному плані. Ми надсилаємо у зону збройного протистояння такі потрібні бронезилети, каски, військову форму, термобілизну, берці, медикаменти тощо. Понад 22 млн гривень було зібрано у стінах Гарнізонного храму за два останні роки для потреб військовослужбовців, що захищають Україну від агресора та сепаратистів.

А ще, Гарнізонний храм став місцем, де зустрілось усе, що ми називаємо одним словом – життя. У його стінах військовослужбовці стають на рушник щастя, просять Божого благословення для свого життя, охрещують дітей. Тут також прощаються з вірними синами України, тими, хто у боротьбі з ворогом віддав своє життя задля життя інших!

Всі люди, які щодня переступають поріг гарнізонного храму для молитви, розуміють, що нам надзвичайно важко саме в хвилину зупинити війну, яка ось уже понад два роки точиться на Сході України. Однак саме ми можемо допомогти тим, хто її щодня стримує! Допомогти нашими молитвами, нашою вірою у святу Перемогу!

Отець Степан СУС

Їхні пісні переписуватимуть з диска на диск, а тексти знатимуть напам'ять, співатимуть в часи дозвілля або ж просто вечорами під гітару. Це – про майбутнє вокально-інструментального ансамблю «Штурм», який лише кілька тижнів тому був створений в нашій Академії, а вже першу зустріч з шанувальниками запланували на День Збройних Сил України.

ПІСЕННІ ВИСОТИ ШТУРМУВАТИМЕ «ШТУРМ»

Керівник гурту майор Дмитро Бучко розповідає, що ідею щодо створення такого колективу виношував давно. І тому, що сам під час навчання у виші був учасником подібного гурту зі специфічною назвою «Тераріум». До цього спонукали також традиції нашого військового навчального закладу, в якому свого часу готували культурно-просвітницьких працівників. Тоді чи не кожний курсантський підрозділ міг похвалитися таким ансамблем. Проводилися навіть щорічні конкурси, переможці яких залучалися до різноманітних заходів не лише у військовому середовищі.

– Ми неодноразово обговорювали питання про створення курсантського вокально-інструментального гурту, – говорить заступник начальника Академії по роботі з особовим складом полковник Юрій Гусар. – Особливо після вступу до вишу військовослужбовців, які на собі відчували збройне протистояння агресору на Сході України. Я добре пам'ятаю, як свого часу подібні офіцерські, курсантські та солдатські

ансамблі ставали голосом війни в Афганістані. В їхніх піснях був біль втрат товаришів, спомин пережитого в далекій країні... Все це було під час, скажімо так, дещо чужої для нас війни. А нині вона в Україні. І ворогу протистоїть український народ, який боронить свою землю. Про пережите на війні, нестримне бажання до перемоги, смерть, а зрозуміло, що й про життя та світле майбуття говоритимуть у своїх піснях «атовці». Саме вони стали учасниками «Штурму»...

Керівництво вишу знайшло можливість придбати музичні інструменти, підготувати місце для репетицій. Відбувся і відбір учасників гурту. Це, виявляється, доволі непросте завдання. Передусім тому, що надзвичайно багато курсантів виявили бажання. Та перемогла фаховість музикантів, і до складу гурту увійшли гітаристи Артем Рафальський, Олег Мацишин, Юрій Акімов, клавішник Олексій Ключан та барабанник Юрій Пеленичко.

Художнім керівником став молодший лейтенант Петро Підлісний,

музичний досвід якого складає не одне десятиліття. В Кам'янець-Подільську він закінчив училище культури, а згодом і кафедру музики Кам'янець-Подільського Національного університету. Він унікальний у своїй професії, адже грає практично на всіх духових і естрадних інструментах. А ще виявився надзвичайно скромною людиною: «Зрано говорити про нас. Це ж перші дні роботи... Мало грати на тому чи іншому музичному інструменті. Потрібно це робити професійно. Додайте сюди підбір пісень, аранжування. Зрештою, повинна бути зіграність... Тому на першій зустрічі з глядачем ми виконаємо лише одну пісню «Твоєї країни захисники», яку написав я. А загалом в нашому репертуарі будуть військово-патріотичні авторські пісні. Переспівувати когось не будемо».

Що ж, у добру путь, «Штурме»!

Ігор МАХНО

А ПЕРЕМОГУ ЗДОБУВ «ЛЕГІОН»!

Футбольна команда Національної академії сухопутних військ продовжить у грудні боротьбу за почесний трофей уже на зелених майданчиках Київщини.

На стадіоні імені Богдана Маркевича у Винниках відбувся футбольний турнір серед шести команд воїнів АТО Західного регіону України. Його організували громадська спілка «Всеукраїнське об'єднання воїнів АТО «Українці Разом!» і новостворена Федерація футболу учасників АТО.

У запеклій боротьбі першими виявилися футболісти з команди «Легіон» Національної академії сухопутних військ, другими стали гравці команди «Рівне-АТО», третіми – команда «Західний Кордон» Західного регіонального управління Державної прикордонної служби України. А кращим бомбардиром

турніру став її гравець Олександр Кішук із ФК «Західний Кордон».

Трійка призерів турніру продовжить у грудні боротьбу за почесний трофей уже на зелених майданчиках Київщини. Усіх учасників турніру привітали заслужений тренер України Мирон Маркевич і голова ГС «Всеукраїнське об'єднання воїнів АТО «Українці Разом!» Руслан Руденко. Зокрема, Мирон Маркевич, який постійно відвідує воїнів АТО на Сході України, у своїй промові щиро їм подякував за гідний захист Вітчизни. Він також запевнив: «Саме завдяки вашій мужності й героїзму люди в Україні живуть у спокої, мають можливість займатися власними справами, грати у футбол. Не можу не відзначити й високий професійний рівень учасників нинішнього турніру».

Натомість Руслан Руденко від імені воїнів АТО подарував Мирунові Маркевичу український прапор з автографами учасників турніру й футболку. Усі присутні хвилиною мовчання вшанували світлу пам'ять полеглих у боях за Україну бійців.

Капітан Олександр КОБЦЕВ

ОФІЦЕР УКРАЇНИ

Журнал Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

